

Рік XVIII. Нью Йорк, Четвер, 17-го Марта 1910. Число 11.

Vol. XVIII. New York, N. Y. Thursday, March 17, 1910. No. 11.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.**Розмет Р. Н. С. за місяць Лютий 1910.**

Від. 234. Генега Лука, ум. 9,1 1910	\$ 500.00
135. Пішко Мих., ум. 27,1, '10	1000.00
187. Денько Мих. ум. 31,1, '10	1000.00
134. Скальський Павло, ум. 5,2, '10	1000.00
134. Матуш Василь, ум. 5,2, '10	1000.00
6. Спащук Василь, ум. 7,2, '10	1000.00
205. Ксеня Шмігель, ж. Ів., ум. 10,11, '09	400.00
182. Марія Рогос, ж. Григ., ум. 19,12, '09	400.00
185. Теодозія Бабей, ж. Ілії, ум. 25,12, '09	400.00
62. Маріяна Бучек, ж. Йосифа, ум. 5,1, '10	400.00
108. Ева Кудерек, ж. Миколая, ум. 11,1, '10	200.00
212. Зузанна Юрченко, ж. Ів. ум. 13,1, '10	400.00
102. Марія Подлужний ж. Сем., ум. 26,1, '10	400.00
140. Текля Половіщак, ж. Мик., ум. 28,1, '10	400.00
92. Федорів Максим, запом.	200.00
108. Терпиливець Миколай, запом.	100.00
147. Вавришко Олекса, запом.	100.00
Виплачено за допомоги на суму	\$8,900.00
Платня головних урядників за Лютий	190.00
Адміністрація Союзу за Лютий	170.00
За Filing Cabinets, fire proof	250.00
Весь розхід виносить	\$9,510.00

Розмет платить 11,626 членів на ціле посмертне (кождий по 77 цнт.) і 1630 членів на пів посмертного (кождий по 39 цнт.)

Крім того кождий член платить за орган „Р. Н. Союзу“ по 10 центів, на Резервовий Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Відних по 1 центі.

Член на ціле посмертне платить 91 цнт. а на половину посмертного 53 центів.

А. Шаронь, гол. касієр. С. Ядловський, гол. секр.
Дм. Капігула, гол. предсд.

ПРОТЕСТ

„американського Стіваришеня чужомовних часописей“ проти законопроєктів маючих на цілі обмежити імміграцію до Америки.

В Нью-Йорку існує стіваришенє під висше згаданою назвою. Очевидно, що до сего стіваришеня належить також „Свобода“. Тепер, коли на денний порядок обрані законодатні тіл Злучених Держав, себ то Конгресу і Сенату мають прийти предложеня до імміграційних законів, які на ділі замкнули б бідним людям вступ на американську землю (про сі предложеня була бесіда в попередних н-рах „Свободи“), вислало оноді згадане Стіваришенє делегацію до міродатних чинників в Вашингтоні з протестом проти сих намірених імміграційних законів. І що ся делегація добула в Вашингтоні, можуть шановні читачі довідати ся із письма, надісланого нам урядом згаданого стіваришеня, яке отсим містимо в дослівнім перекладі з англійської мови на сторінках „Свободи“. Се письмо є таке:

Делегація „американського Стіваришеня чужомовних часописей“, що минулого понеділка їздила до Вашингтону, аби рішучо запротестувати проти многих законопроєктів, які внесено до Конгресу і які мають на цілі обмежити, коли не заборонити імміграцію, сповнила свою задачу. Делегати були на послуханю в наперед назначеній часі у Президента Сполучених Держав і одержали від него запевненє, що він не підпише ніякого імміграційного закона, доки не

буде мати нагоди засягнути їх думки. Делегати мали довгу нараду з достоповажаним Чарлом Нагел, міністром торгівлі і праці, який заявив ся зовсім отверто так проти домагання грамотности від іммігранта як і проти підвишеня поголовного податку. Вкінці ходили делегати до Предсідателів імміграційних комісій в Сенаті як і в Палаті послів і заявили їм в імени близько 350 чужомовних часописей, що вони особливо противлять ся ухвалі законопроєктів Гейса і Овермана.

Замітне се, що президент Тафт, міністер Нагел, В. П. Ділінгем, предсідатель імміграційної Комісії в Сенаті і Б. Ф. Гавел, предсідатель такоїж комісії в Палаті послів прийняли почетне членство імміграційного товариства „Свобода“, яке оснувало ся за почином „американського Стіваришеня чужомовних часописей“ на се, щоби, по перше, дбати про освіту іммігрантів, аби вони приносили честь своїй рідній країні і ставали ся хосенними членами суспільности, серед якої поселяють ся, і по друге, щоб вести акцію проти дальшого обмежування імміграції.

Послухайте в Білім Домі (Палаті Президента Сполучених Держав).

Делегати прийшли до Білого Дому о 11. год. перед пол. і впровадив їх до президента міністер Нагел. П. Луй Н. Гамерлінг, провідник делегації, відчитав таку промову:

„Пане Президенте!

Делегація, яка отсе стоїть перед вами, се комітет, який правильно вибрали редактори і видавці 350 щоденних і тижневих часописей, виходячих на 24 різних, чужих мовах в Сполучених Державах. Сі часописи мають звиш 14 мільонів передплатників, яких більша часть є американськими горожанами.

Вони вибрали мене на свого речника, щоб я висловив їх негодованє з причини деяких законопроєктів, внесених до Конгресу, які мають на цілі наложити несправедливий на нашу думку і непотрібний тягар на іммігрантів.

Сі законопроєкти зміряють до сего, щоби підвишити поголовний податок і наложити іспит грамотности на іммігранта.

Ми зовсім не противні обмеженю такої імміграції, яка на думку наших законодавців являєть ся небажаною.

Ми противимо ся наміреному законодавству тому, бо воно виходить поза досвід сеї держави в допусканю іммігрантів і кладемо натиск на се, що тут нема ширної прозорливости в розуміню цілей, які лежать в основі сих законопроєктів.

Протест проти поголовного податку.

Підвиспати поголовний податок від іммігранта значить накладати податок на одиницю, найменше може спосібну до його двигання так за-для коштів довгої подорожи як і за-для обовязку, який лежить на нїм, а се, старати ся о заосмотренє тих, що він їх полишив за собою, а що вже само є незвичайно тяжкою фінансовою натугою. Уряд Сполучених Держав не може оправдати підвишеня поголовного податку сею причиною, щоби, мовляв, побільшити державні доходи, бо ж держава є надто богата і сильна, аби стягати кєрвавицю з тих, що найменше спосібні поносити тягарі. Коли дивитись на сей податок в такім світлі, то не можна його вважати нічим иншим, а лише средством до обмеження припливу імміграції.

Ми осьміляємось уклінно звернути увагу, що для нашої країни не настали ще такі часи, аби після виного здорової, державної політики треба було аж обмежувати пожадану імміграцію. Широки, неторкані, про-

стори в сій країні причиняють ся незмірно до богатства держави, коли будуть їх обробляти цінні руки іммігранта, що причалює до наших берегів.

Іспит грамотности.

Після нашої думки нема тут ані історичної ані практичної основи для такого законодавства, яке має на цілі вимагати грамотности від іммігранта. Ми думаємо, що аргументи, підношені сторонниками такого законодавства, основують ся на дуже плиткім досліді сих обставин, які спричинили безграмотність іммігранта. Підносимо се з натиском, що брак загальної освіти у іммігранта треба приписати недостатці народних шкіл в сих державах, звідки іммігранти приходять. Особливо має се місце в полудневій Європі і в Росії. Не так дуже давно можна було почути такі самі жалі що-до іммігрантів з північної Європи. Там одначе змінив ся стан річи. В державах північної Європи позасновувано школи і днесь можна там найти мало що більше неграмотних горожан, як в Сполучених Державах.

Ми осьміляємось уклінно піднести тут се, що перешкода, яка не сягає глибше, як до браку освіти, потрібної до сего, аби перейти іспит грамотности, що то на него так дуже налягають його сторонники, може бути легко усунена. Нічого більше тут не потреба, лише публичної школи і нагоди ходити до неї. Спосібности ума іммігранта є такі самі, як і роджених Американців. Їх діти набувають знанє читаня і писаня по англійськи так швидко, як і наші власні діти. Школи і університети нашої країни служать найліпшим доказом, до чого спосібні діти іммігранта, коли їм лише дати нагоду. Великі течії, які пособляють виробленю характера, розбудили у людей таке розвиненє ума, що набути звичайну освіту являєть ся річею відносно досить легкою.

Ми просимо Вас умильно, пане Президенте, щоби Ви ужили свого великого впливу в цілі запобіженя сеї наміреної, несправедливої зміни в наших теперішних законах, хоч з другого боку ми не маємо нічого проти властивого їх заострення. Просячи Вас о се, ми хочемо рівночасно Вас впевнити, що ми застановляли ся над сею справою так, як патріотиччі Американці повинні застановляти ся над справою, що сягає, як ми сказали, до основ державного добробуту.

На попере наше висновку ми предкладаємо свідотство трудящости і патріотизма іммігрантів, які взяли так визначну участь в створеню сеї країни такою, якою вона є.

F 43 Чотири важні факти.

Ми звертаємо, пане Президенте, Вашу увагу на кілька важніших фактів, про котрі говорить статистика: 1) 66 процент фермерів, що посідають господарства або працюють як фермерські робітники, становлять люди, що прийшли з Європи в протязі послідних 30 років.

(Продовженє на стор. 5-ій).

Потрібно Руського складача (зецера)

котрий досконало уміє і розуміє свою роботу. Місце стає в друкарні Свободи добре винагороджене. — Зголошуватись може тільки галицький Українець та тільки той, котрий добре розуміє свій фак. Зголошеня письменно або устно в льокали:

SWOBODA,

184 Hudson Str. New York, N. Y.

АНТІН ЦУРКОВСЬКИЙ.

СТРІЧА З КОМЕТОЮ.

Свобідна перерізка твору Каміля Флямаріона „Кінець світа“.

IV.

Як вигадати кінець світа.

І приїде година кінця. І се не улягає ніякому сумнівови, а однак більшість людей в се не вірить.
Магомет, Ісус Хр. 61.

Ждуча перед брамами інституту товпа почала поводи рідшати. На устах кожного були слова проголошених бесід. В одну мить по велитенським місті розійшла ся вість, що стріча з кометою не буде мати зовсім таких страшних наслідків, як спершу думано. Що більше, на рогах улиць, на парканах і мурах появили ся велитенські оголошення даючі народам знати, що опять відчинено біржу в Шікаго. Ся подія була новим захожуючим товчком до підняття на ново публичних справ і публичного життя.

А однак о девятій годині натовп до Інституту не був менший, як ранком.

Настала ніч; палаюча, більша і грізніша як колинебудь блестіла на небі комета. Круг слухачів був менше-більше той самий що ранком; кожний старав ся бути присутнім на сій публичній нараді, дізнати ся з уст сьвітоців науки про їх гадки та про недалеку свою долю, дізнати ся, чи прийде ся жити, чи вмирати.

„Сьвітлі збори — почав президент — переклад заповідженої телеграми ще не надійшов, однак мимо того можемо сейчас відчинити засіданє, щоб почути виводи панів президента геологічного товариства і генерального секретаря метеорологічної академії. Отсам покликую першого з них до голосу“.

Бесідник стояв уже на трибуні. Він почав сими словами:

„Так численні збори, зібравші ся в тім будинку, сей неспокій, що малює ся на ликах усіх, ся нетерплячка, з якою загал жде кінця нарад, усе те повинно спонукати мене радше повздержати ся від усяких виводів, тикаючих ся питання, яке займає днесь уми цілого сьвіта. Бо на підставі довголітних студій, на підставі могого знання, кінець сьвіта зовсім не є близький, і він зовсім не приїде слідуєчого тижня, як се більшість гадає, але він наступить можливо доперва за мільйони... мільйони літ...“

„Бачите, я стою тут зовсім спокійний, та не можу ся навіть похвалити заслугою Архімеда, замордованого римським жовніром в масі, коли малював на піску свої фігури. Архімед знав про небезпеку, але забув про ню; а я знова зовсім не вірю в ніяку небезпеку.“

„І тому се зовсім вас не повинно здивувати, коли почуєте, як я буду перед вами розвивати мою теорію, мої погляди з найбільшим спокоєм. І хто знає, чи може не зділав би я далеко ліпше, коли-б відложив отсю розправу на слідуєчий тиждень. Бо я ні хвилини не сумніваю ся, що ми усі, як сьмо тут днесь зібрані, будемо ще в недовгий час обговорювати се так цікаве, а видаюче ся нам днесь так страшним явище природи.“

Тут бесідник задержав ся хвилину.

Підвів ся президент. „Товаришу, ми всі днесь сьмо тут зібрані, аби вас вислухувати. На щастє паніка послідних днів трохи втихомирила ся і надіємо ся, що 14-ий липня мине як і кожного року. Мимо того загал днесь все таки більше інтересує ся усім тим, що тикає ся сего великого питання, як коли небудь, і тому з цікавістю буде слухати ваших виводів.“

„Отже — почав голова геологічного товариства — коли нічо надзвичайного не наступить, а що є більше як правдоподібне, позаяк катастрофи у всесьвітї суть дуже рідкі, то земля наша природно згине в такий спосіб. Природа не робить ніколи ніяких скоків; геологи не вірують уже в ніякі наглі, непередвиджені перевороти або зміни, бо вони пізнали, що усе на сьвітї поступає тільки лишень повільним розвоєм.“

„Чи наші землі, континенти не видають ся неначе-б збудовані з вічного матеріалу? Як далеко сягає людська пам'ять вона нам вказує, що ріки все плывуть в тих самих ложах, що гори однаково високі, стремлять у небо. Вправді тут і там случаются усування гір, тут і там ріка змінє своє ложе, однак се все в порівнянню з велитенською масою континентів є незвичайно малесенькою дрібницею.“

„Так говорять сей, хто кине лиш поверховно, побіжно оком на нашу землю. А однак цілком інакше буде звучати гадка дослідника, який привик брати під увагу навіть і найдрібніші зміни. На кождім кроці буде він бачити сліди безвинної борби, яку ведуть елементи проти усього того, що підносить ся понад плесо моря. Дош, мороз, сніг, вітер, жерела, ріки, озера — усе те безвинно причиняє ся до зміни

вигляду нашої землі. Вода вимиває в землі долини, зношені з гір маси землі опять їх виповнюють. Усе безвинно змінює ся. Тут сердите море гризе прибережні скелі, крушить їх, і вони століте за столітем зникають. В другім місці валючі ся гори в кілька мінут засипують цілі долини; лавини і гірські потоки розшарпують скелі. В сей спосіб Альпи і Піринеї знизили ся вже майже о половину своєї колишньої висоти.“

„Менче голосна, однак не менче скучна є праця велитенських рік, як Гангес і Міссіссіппі. Кожде зеренце піску, що занечищує води рік, є частиною вирваною зі суші. Поволи але безвинно несуть води рік сї зеренця у море і складають їх у тлубін. І якже в виду того думаюча людина, знаючи окрім того ще, що ся праця рік, дощів, моря, праця повільна, незначна, але безвинно, треваюча, сотки, тисячі, мільйони літ, що ся праця не є похороном нашої суші.“

„І сю думку потверджує геологія в цілій її основі. Вона показує нам, що на цілім просторі суші земля безвинно рве ся на кусні, і то не лишень в наслідок дощів і рік, але навіть в наслідок морозу, вітру хробаків, ростин. Під впливом сї повільної праці розпадають ся навіть найтвердші скелі. І злома скель котять ся передовсім у русла гірських потоків; тут пориває їх рвуча вода, несе їх, бе об себе, розбиває і крушить на ще дрібніші частини, аж наконець несе їх вже як дрібний пісок у великі, спокійні ріки, звідки сї скали кінцево падуть як намул у море.“

„І легко вже предвидіти кінцевий вислід сї праці. Він буде і мусить бути лиш один: виривають ся нерівності на землі, зникнуть гори і скелі, а рівну як стіл площу заллють філі океанів. І сповнять ся тоді слова сьвятого письма: „Кожда долина буде виповнена; кожда гора і горбок стануть зрівнані.“

„І кілька часу на се потрібно?“

„Приймаючи, що ціла просторонь земської суші виносить 145 мільйонів квадратних кілометрів, випаде, що усеї маси землі, вистаючої над плесо моря є 101.500.000 або кругло сто мільйонів кубічних кілометрів. Се є в всякім случаю поважна, однак в ніякім разі не є се якась невичерпана маса.“

„Усі ріки на землі річно вливають у море 23.000 кубічних кілометрів, або иньшими словами 23.000 мільярдів кубічних метрів води. В сій воді находить ся 10⁴³ кубічних кілометрів сталих матерій, вирваних з суші, що представляє ся до цілої маси суші як 1 до 9.730.000. І коли пересікло уся суша творялаб одну плоскорівню на 700 метрів високу то ся верства в наслідок сего знижувала-б ся річно о 0.07 міліметрів або о 1 міліметр на 14 літ, або наконєць о 7 міліметрів що кождих 100 літ.“

„Так отже маємо певну цифру, яка вказує змишанє чи там знижуванє ся суші. Коли сї цифри приміємо до цілої нашої суші, то випаде — коли нічо иньшого не возьмемо в рахунок — що за яких десять мільйонів літ вода дощєва і рік цілковито змиє нашу землю.“

„Однак дощі і води рік не лиш самі працюють на згибель нашої землі. Суть ще иньші чинники причиняючі ся до руйнованя суші. Першим і головним з них є змишанє суші морем.“

„Придивім ся берегам англійських островів. Поміри виказали, що морські філі змивають на кождих 100 літ 3 метри берегів. Сї поміри приноровім тепер до всіх наших морських берегів.“

„Узглянняючи усі морські заливи, усі нерівності, випадає, що морські філі рік річно забирають землі 12 кубічних кілометрів, з чого слідує, що менше як за 8 мільйонів літ само море забрало-б усю нашу сушу.“

„Зложім тепер наслідки обох сих руйнуючих сил до купи. Вода рік на один кубічний кілометр має 182 тон сталих субстанцій. Усі ріки землі заносять у море річно около 5 кубічних кілометрів суші, які взяті разом з тими 12-ма куб. кілометрами, які безпосередно змиває само море на берегах, вказую, що маса нашої суші тратить рік річно по 17 кубічних кілометрів землі.“

„Сих 17 кубічних кілометрів, падуть як намул і пісок на дно моря; вони се дно підносять, так що випхана морська вода мусить о стільки більше підносити плесо моря, а тим самим се море мусить о стільки більше розширяться на сушу. В сей спосіб збільшує ся ще значнійше страта суші, і як обчислення виказали, вона виносить кругло 24 кубічних кілометрів на рік.“

„Тепер уже рахунок простий. Сих 24 кубічних кілометрів містить ся 4.166.666 разів в тих 100 мільйонах кубічних кілометрів, які становлять уся сушу нашої землі. З того виходить, що праця тепер ділаючих сил вистанє, щоб за 4 мільйони літ спричинити цілковите зникненє суші на нашій землі.“

Море залле тоді зовсім нашу землю і спричинить кінець сьвіта через загальний потоп.

„Коли се поступенне зменчуванє ся суші займає уми учених і геологів, то воно ніколи не є таким я-

вищем, яке могло-б занепокоїти людський рід. Ні наші діти, ні наші внуки аві правнуки не з'уміють ще його належито оцінити. Та і я позволю собі закінчити мій виклад гумористичною увагою, що ратунком людства проти сего буде хіба, коли вже від днесь почне ся працювати над новим великанським ковчегом...“

Сї слова, оперті на як найтисліїших дослідках і помірках, оперті на спостереженнях роблених сотками літ, виповіджені з найбільшим спокоєм і довірем в їх правдивість неначе магічною силою успокоїли розбурхані боязнею перед кометою людські уми. І ледви бесідник зійшов з трибуни, як люди почали поміж собою говорити про кінець сьвіта в сей спосіб, неначеб говорили про зміну міністерства або поворот ластівок з вірею; говорено зовсім безпристрастно, з цілковитою рівнодушністю. Хотяй би найстрашніша катастрофа, маюча однак наступити доперва за сорок тисяч століть, зовсім природно цілком нас не інтересує.

Але власне виступив на трибуну генеральний секретар метеорологічної академії.

„Мої пані і панове!“

„Моїм заміром є розвинути перед вами теорію, яка є впрост противна з поглядами мого поважаного передбесідника, а яка не менше опирає ся на строгих научних фактах, і приходить до не менше строгого наукового висновку.“

„Так, моє паньство!.. Мій погляд є цілком противний!...“

Допись з Філадельфії.

Наші вороги, московські платні агенти в особах батюшків, відступників та всіляких людців з під темної зьвізди, хотять нам конче засьпівати „вічну пам'ять“ і похоронити весь наш український загал, щоб і сліду по нїм не остало. Беруть ся до того всілякими способами, воюють средствами не лицючими з гідністю людей, а все лиш тому, щоби змерзти нашому народови наших провідників.

Навіть і нашого найвищого достойника церкви не липають, а навпаки, атакують його найгірше, видумують на него всілякі неімовірні брехні, а роблячи се, гадають: „Ось, ось вже йому буде аминь“. Уже ніхто більше до нього не прихилить ся, бо ми йому замалювали так очі, що ніхто його не пізнає. А тут тимчасом як раз по кождій такій їх брехні чим раз більше гуртує ся народ, чим раз горячіїше бере ся до праці над собою і чим раз частійше зачинає звертати свої очі на нашого владика, як на свого духовного батька і провідника. Бо по таких брехнях видять люди, що річ має ся не так, як се наші „любенькі“ представляють і пізнають ся на фарбованих листах. Писали і говорили наші „приятелі“ по своїх шматах, що владика не буде мав катедри, а тут і катедра станула, та ще й яка. А в середині вже і мальованє кінчить ся і два великі кивоти справлено і образи і сьвітло і все, що до дому Божого треба, аж людо глянути. Люди говорять, що вeso виглядає так як в старім краю, як і в домах Божих в рідній стороні. А наука в церкві, прямо наслухати ся не можна. Та тота наука не хоче подобати ся тим, котрі мають за собою де-які американські прогріхи, бо вказує їм ясно їх проступки, тому они в своїм засліпленю не хотять поправити ся, лиш шукають собі таких церков і духовників, які про їх

душі не дбають, але про політику та рублі, і тому вони ведуть нечесним способом борбу проти тих, котрих найвисшою ціллю єсть щастє людських душ. Таких духовників, котрі дбали більше про свої кишені, ніж про людей, мали відступники вже кількох і кождий з них все утівав тоді як набив кишені, і кождий з них ради тої ціли рив під тими, котрим ходило о згуртованє нашого руського народу коло греко-католицької церкви. Однакє підпольна робота сих людців, хоч і як дошкульна, не потрафила звести нашого руського загалу з правдивої путі. Нарід мимо всіляких противних агітацій таки чимраз більше горне ся до своїх провідників та гуртує ся по братствах та народних товариствах. Недавно засновано тут вже читальню „Просьвіти“, а в неділю 13-го с. м. відбуло ся її торжественне відкритє. Читальня та злучила навіть тих, котрі перед тим ворожо виступали проти деяких наших провідників. Тепер думають наші люди поважно про школу, роблять потрібні до того заходи і певно небавом буде школа. Коби тільки не той роздріб сил, коби не то ходженє одинцем, яке тут в Америці серед Русинів так богато робить шкоди. Час вже нам показати, що сей запал, який був на просьвітнім вічу в Філадельфії, се не соломяний огонь загоріліців, але сильний голос народу, який не хоче кинути себе на поталу другим, але працювати-ме для себе. Час показати, що се одушевленє, яке панувало на вічу, се одушевленє дозрілих мужів, які свої бажання з'уміють перевести в діло.

Час показати нам, що ми культурний народ, який уміє оцінити скількість тої енергії, яку в нїм приспано і вмїло її з'ужиткувати на користь нашого руського народу.

Один з „Просьвітан“.

ПРОЦЕС

православного ігум. Арсенія

проти менаджера „Свободи“ Нон. Нирчова
і її редактора Ант. Цуриновського.

(Дальше).

Пит.: Чи ви говорили коли з Арсенієм про сю справу? Відп.: Ні, лише тоді, як він прийшов відвідати мене, коли появилася стаття в часописях; я ніколи більше не говорив до сего чоловіка в своїм життю; не говорив навіть „як ся маєте“, коли переходив по при него.

Пит.: А колиж приходив до вас Арсеній, всеч. Арсеній, в справі якоїсь статі, про яку ви що й не знадали? Відп.: Я не можу сказати, чи було се день пізнійше, як він дістав часопись чи в тім самім дні, досить що він прийшов до канцелярії з Яцком Адамяком.

Судія: З ким? Відп.: З Яцком Адамяком.

П. Сніткін: Значить, можливо, що ви бачились з ним в день після мнимого оголошення? Відп.: Так, можливо, що се було день опісля.

Пит.: Чи ви самі бачили статю? Відп.: Так, я бачив.

Пит.: Чи він вам її показував? Відп.: Арсеній мав часопись з собою.

Пит.: Хто був з о. Арсенієм? Відп.: Яцко Адамяк.

Пит.: А може ще хто? Відп.: Ні.

Пит.: Де була Марія Криніцька тоді, як о. Арсеній в товаристві Яцка Адамяка показував вам сю часопись? Відп.: Вона робила дома свою роботу яко наймичка.

Пит.: Ну, а о що просив вас о. Арсеній після сего, як він показав вам сю часопись? Відп.: Він прийшов з Яцком Адамяком до мого дому і попросив їх до гостинної і каже: „Подивіть ся на сю часопись, подивіть ся на сю статю, яку вони написали про „мене в церкві“. Я кажу: „що се значить?“ Він показав мені її, а я йому повів, що не вмію читати по російськи, лише можу розуміти. Він мені її перечитав і каже: „чи ви мислите, що се є правда?“ Я кажу: „Ні я не мислю, щоб се була правда, бо я ніколи не чув, аби дівчина обвиняла вас о щось подібне“. Тоді він спитав ся: „А чи дівчина дома?“ Я кажу: „Так, як хочете, то я її закличу“. Я сказав своїй жені, щоб її закликала і вона прийшла до гостинної. Я кажу: „Чи ви знаєте де-що про сю статю?“ Вона каже: „Ні“.

Пит.: Прошу трошки поволийше. Відп.: Я спитав ся: „Чи ваша дитина походить від о. Арсенія?“ Вона каже: „Ні“. Я питаюсь: „Чи він мав що коли з вами до діла?“ Вона каже: „Ні, я присягну тисяч разів, що він не мав зі мною нічого до діла“. Вона каже: „Я можу таки зараз присягнути, що він не мав зі мною нічого до діла“. Я питаюсь: „Чи будете присягати?“ А вона каже: „Так єсть“ і я списав сейчас зізнанє і вона його добровільно підписала.

Пит.: Я тут перерву і поставлю вам инше питання. Відп.: Добре.

Пит.: Природно, що ви вияснили дівчині, що за документ вона підписувала. Відп.: Певно, що вона розуміла.

Пит.: А чи ви їй його читали? Відп.: Так.

Пит.: Ну, а по якому ви їй його читали? Відп.: Я читав їй по англійськи, а обясняв його в її рідній мові, бо я говорю її язиком так добре, як і вона. Я питав ся її, чи дитина походила від о. Арсенія, а вона відповіла, що ні. Вона каже: „Я присягну тисяч разів, що він не єсть батьком“. Я кажу: „Чи підпишете таке зізнанє, як тепер говорите?“ Вона сказала: „Так“.

Пит.: Пане Мендельсон, чи ви тепер певні, що ви розказали їй зміст сего документу, який вона підписала? Відп.: Так.

Пит.: Значить, ви говорили з нею де-що про мнї її зносини з о. Арсенієм? Відп.: Про мнї зносини?

Пит.: Так. Відп.: Тоді, як був там о. Арсеній в присутності Яцка Адамяка.

Пит.: Се власне, що я кажу, чи ви говорили де-що з нею? Відп.: Я питав ся її, чи дитина походила від него, а вона відповіла, що ні.

Пит.: Добре, се як раз, до чого я хотів дійти. А тоді, як ви їй се сказали, то що ви хотіли, аби вона учинила?

П. Гарван: Я гадаю, що про сю розмову вже досить розказано і вона говорить сама про себе. Ви повторяєте кілька разів одну і ту саму річ. Він сказав, що учинив; що-ж більше хочете?

Пит.: Чи ви одержали яку винагороду? Відп.: За виготовленє зізнаня, ні. Я ніколи не беру від свідчеників якоїсь заплати.

Пит.: Як о. Арсеній читав вам статю, то чи ви чули, що й її ім'я було також в тій статі та що подано там вашу адресу? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви чули тоді, як вам читано статю, що там було так, що хто хотів-би довідатись, чи се правда, то най піпше до Марії Криніцької, у Мендельсона, в Мейфільд? Відп.: Як раз сего собі не пригадую.

Пит.: То не пригадуєте собі сего? Відп.: Ні.

Пит.: Скажіть нам, п. Мендельсон, коли ласка, коли то бачили ви обжалованого Кирчова по раз перший в своїй канцелярії? Відп.: Було се якийсь час опісля.

Судія: Кажіть сему обжалованому встати з місця, щоб він був певний, котрого з них маєте на думці.

П. Сніткін: Про те нема тут сумніву.

Пит.: Зрештою (вказує на обжалованого Кирчова): Відп.: Після моєї найліпшої пам'яті він прийшов до

мене одного пополудня і зажадав цигара. Я дав йому одно, а він за него заплатив і відійшов. Я гадаю, що се одиникий раз, як я його бачив.

Судія: Перед чи по оголошеню (статі)? Відп.: По оголошеню, Сьвітлий Суде.

П. Сніткін: То ви ніколи з ним не розмовляли? Відп.: Я міг сказати до него „як ся маєте?“ коли він був у мене; більше нічого.

Пит.: Чи ви говорили де-що про справу? Відп.: Чи з отсим чоловіком?

Пит.: Так. Відп.: Ні.

Пит.: Чи ви пригадуєте собі те, як обжалований Кирчів мав з вами таку розмову: „Я говорив Мендельсону, що о. Арсеній заміряє нас скаржити та що дівчина зложила записанє зізнанє для отця, значить, Арсенія“, а ви на се сказали: „Не бійте ся, се тільки страпок, Марія не сказала навіть третия сего, що вона знає про о. Арсенія і про монастир і коли-б я мала свободну руку, то монастир вже давно були-б замкнули“. Відп.: Ні.

Пит.: То ніколи сего не говорили? Відп.: Я ніколи сего не говорив; ні.

Пит.: То може ви говорили щось подібного? Відповідь: Ні.

Пит.: Чи ви не казали до него: „Він наприкрив ся мені дуже много з тим записанєм зізнанєм і заплатив мені 5 доларів, а коли-б я був хотів і 100 дол., то був би їх дістав?“ Відп.: Се брехня.

Пит.: Дякую вам, пане. Хто поносить кошти вашого тут приїзду? Відп.: Я дістаю на білет на залізницю і на свої готелеві видатки.

Пит.: Хто се платить? Відп.: П. Деляней.

Пит.: Чи ви говорили де-що з п. Деляней про сю справу? Відп.: Не більше, як в загальнім ході розмови. Ми говорили про се разом.

Пит.: Чи ви говорили з котрими свідками в сій справі? Відп.: З якими свідками?

Пит.: З котрим із свідків в сій справі?

Судія: Ліпше, скажіть імена свідків. Він вас просив, щоб їх наіменувати.

П. Сніткін: Він знає.

Судія: Ні, він не знає.

Пит.: Ну, то чи говорили ви з Марією Криніцькою? Відп.: Так вона у мене служить.

Пит.: Чи ви говорили з нею про сю справу, від коли єсте в Нью-Йорку? Відп.: Зглядом чого, ви думаєте?

Пит.: Про що небудь. Відп.: Ні.

Пит.: А що ви мислили и мав на думці? Відп.: Я мислю (ви мали на думці): чи я казав їй, аби вона розповіла де-що про се чи про що инше. Я говорю до неї; я стрічаю її тут кожного дня. Я єсмь з нею кожного дня тут в суді.

Пит.: Чи ви відпроваджуєте її до готелю? Відп.: Ні, я не відпроваджую. Я замешкав в Бродвей Централ Готелю, а вона мешкає з своїми знакомими.

Пит.: Ви мешкаєте в Бродвей Централ Готелю і чи Деляней платить видатки? Відп.: Так, за мене і за себе.

Пит.: Коли вчора по полудни вийшла Марія з суду, то чи вона не казала вам, які їй тут ставлено питання? Відп.: Ні.

Пит.: І ви її не питались? Відп.: Ні.

Пит.: Ані днес рано? Відп.: Що се значить?

Пит.: Чи днес рано ви не говорили з нею про сю справу? Відп.: Як вона лише вийшла з суду, то я пішов з п. Деляней до готелю і прийшов тут назад о 2. год.

Пит.: Чи ви не відпроваджували Марії до її мешканя? Відп.: Ні.

Пит.: Як довго видавали ви услуги яко свідок в сій справі?

П. Гарван: Як се може належати до річи?

Судія: Справді, як воно належить до річи?

П. Сніткін: Я виджу, що ви наміряєте зголосити спротив.

П. Гарван: Так, я вношу спротив.

Судія: Я піддержую спротив, бо се зовсім неналежить до предмету хоч би він був на услугах і 10 літ.

П. Сніткін: Застерігаю собі право відклику.

Пит.: Чи ви знали, п. Мендельсон, що тут є ще й цивільний позов....

П. Гарван: Спротивляюсь сему.

П. Сніткін: Пождіть, я ще не скінчив свого питання.

Пит.: внесений всеч. Арсенієм проти сих обжалованих і проти „Руської Видавничої Спілки“ та „Р. Н. Союзу в Америці“? Відп.: Все, що я знаю є се, що говорив п. Деляней, іменно, що вони наміряли внести цивільний позов або що вони вже розпочали. Се все, що я про те знаю. Я ніколи не чув, щоб Арсеній про те говорив.

Пит.: Я маю на мисли цивільний процес. Відп.: Так, я чув де що про те.

Пит.: І ви знаєте се, розумієть ся, особисто, або чи ви знаєте, чи сей процес був вже переведений?

Судія: Тут вже була згадка про те, що процесу не переведено.

П. Сніткін: О, так, тут вже була згадка. — Я скінчив.

П. Гарван: І прокуратор скінчив.

П. Сніткін: Сьвітлий Суде! Оборона ставить внесок, щоб Сьвітлий Суд не давав під осуд лави присяглих точок сеї скарги, або радше, цілої сеї справи..., но поки-що я се цофну.

Обжалований Кирчів вносить, щоб Сьвітлий Суд не видавав сеї скарги під осуд сеї лави присяглих, но щоб поучив їх його увільнити на сій підставі, бо прокураторія не могла доказати йому якоїсь провини.

Судія: Внесок не прийнятий.

П. Сніткін: Застерігаю собі право відклику. Тепер вносить обжалований Цурковський, щоб Сьвітлий Суд не видавав сеї скарги під осуд лави при-

сяглих, но щоб поучив їх його увільнити, на сій підставі, бо прокураторія не могла доказати йому провини.

Судія: Внесок не прийнятий

П. Сніткін: Застерігаю собі право відклику.

П. Сніткін розпочав оборону як слідус:

Сьвітлий Суде, пане председателю лави присяглих і ви панове! Є прийнятим звичаєм у всіх справах, а передусім в справах кримінальних, заявляти перед лавою присяглих, що обжалований хоче доказати: тай ми думаємо йти за тим звичаєм і вкажемо вам коротко, які в нас є докази. При тім просимо вас, щоб ви не руководились зглядом сих обжалованих тим, що, як кажемо, ми наміряємо доказати, бо конець кінцем те, що ми говоримо, є нічим иншим, як лише так сказатиб, вістями з другої руки.

Ми хочемо, щоб ви, панове, слухали відводових доказів, як вони виходити муть із уст свідків і як слід їх розуміли. Отже ми подамо вам коротенький начерк сего, що наміряємо доказати.

Ми хочемо доказати, що одного дня в червні одержали ми письмо адресованє до сеї часописи... близьких поясненє що до змісту сего письма ми дати вам тепер не можемо, поки не предложимо його на доказ. В тім письмі була бесіда про деякі річи і до письма залучена була статя, якої рукопись ми маємо при собі і яку залучимо також на доказ.

Звісно, що часопись була предложена тут як залучник і сей співобжалований Цурковський є її редактором. Кирчів, як ми вам докажемо, не знав нічого про оголошенє статі, доки не прийшов до него Деляней і не зажадав її відкликания. Він (Кирчів) так сказав: „Добре, но у нас є рукопись статі, і як можете знати, є в ній згаданє, ім'я сеї жєнщини і подана її адреса; ся статя є на нашу думку достовірна. Ми вірили, що в статі була написана правда“ і заявив пану Деляней так: „Коли ви докажете, що се неправда, то ми охотно статю відкличемо“.

Отже ми поїхали до Мейфільд і в инші сторони Пенсильвенії, щоб вивідатись, чи се була правда і ми докажемо вам, що єще перед мнимим оголошенєм статі вона (Криніцька) говорила многим свідкам про своє положенє, як також докажемо і се, на кого після її слів спадала за се відвічальність.

Тим-то ми боронимось, що колиб навіть було тут очерненє, то воно є оправданє. Ми докажемо вам, що не робили сего із злости; ми не хотіли йому шкочити. Коли ви вірите, що наші докази видержать рішучо критику вашого осуду, іменно, що сї обжаловані мали право вірити сим вістям і заявам, то тоді нема тут злости, а коли так, то очевидно не може бути й засуду.

Крім сих заяв, які вона робила і які були причиною оголошення сеї статі, ми докажемо вам, що й після оголошення вона зложила під присягою зізнанє, що на ділі було повторенєм сего, про що була бесіда в статі.

Отже ми поступили так, як поступив би всякий розумний чоловік серед даних обставин. Коли ми але учинили, то повинні за се відпокутувати. Коли-ж ми не допустились зла, то ми мали право бороти ся за те, що після нашої думки було слушне.

Ми докажемо вам, що Кирчів тішить ся поважанєм серед тих, що його знають. Що більше, ми будемо мати особлившу честь почути тут і Епископа, присланого сюди римським Папою, а який посвідчить про характер сего обжалованого, чоловіка, що був проводирем 12 тисяч людей із свого народу. Він є, як будете чути при зізнаню, католиком, бо гр. католики узнають Папу, між тим коли вони, противна сторона, узнають царя.

Судія: Пане Сніткін, ся квестія тут зовсім не до річи і я хочу дати вам се таки тепер до розуміння. Я говорив вам про те вже й иншим разом. Моїм бажанєм є, щоб ви зовсім не змалались вияснити із своєї сторони або орикати в який небудь спосіб про католицизм. Се цілком не дотикає сеї справи; най же буде на тім конець, бо се до справи не входить.

П. Сніткін: Воно прийде при сій справі тай ми зможемо вивязати ся із своєї задачі, як прийде на се черга.

Панове, не подивуйтеся, що се збиває трохи чоловіка з ходу промови; от се ми наміряємо вам доказати, а потім будемо просити вас як людей інтелігентних, як людей, що цінять свободу, як людей, що старають ся виміряти справдливість і як людей, які хотять, аби справдливість була горою, будемо просити, щоб ви поступили в сій справі так, як поступити повинні.

F 44

За дозволом Суду я хотів би покликати насамперед п. Нідля, хоч і не буде задержаний порядок, тому, бо він є адвокатом в Пенсильвенії і сіпшить ся домів.

Судія: Пане Сніткін, кілька ви маєте свідків?

П. Сніткін: Маємо яких сім свідків. Всіх свідків буде може з десять, Епископ і сих двох обжалованих, а чотирох чекає, щоб їх покликати.

(Дальше буде).

На продаж РУСЬКИЙ ЩТОР

в Ambridge, Pa.

Гросерня і butcherя. Місячний оборот 1300 дол. Велі Русини там купують. Причина слабості зв'язки. Близько у

Peter Lepak,

Ambridge, Pa., Beaver Co.

Позір Братства!

Роблю всі братські річи найліпше і найкраще, а найліпшого матеріалу за дуже приступні ціни і за роботу гарантую. Продаю книжки і на ма-дани пославлю ліпшики.

Єсмь довголітнім членом Р. Н. Союзу. Проч в чужині; удавайте ся до свого! Мій адрес:

STEFAN KALAKUKA

215 Moran Court, Scranton, Pa.

„SWOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly

184 Hudson Str.,

Published every Thursday at

184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by

The Little Russian Nat'l Union

of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,

Superintendent

Box 112, Elizabeth, N. J.

адреса мешканця:

326 Rose Hill Place,

ELIZABETH, N. J.

ANTH. CURKOWSKYJ,

editor

184 Hudson Str.,

NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW,

manager,

NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter

December 21, 1906, at the Post

Office at New York, N. Y. under

the Act of Congress of March 3,

1879.

„Украдене щасте“
в Перт Амбой, Н. Дж.

Перт Амбойська парафія, є одна з тих ще нових, бо егізистує несповна два роки. Хоть і є вона ще молода, але стара в добрі прикмети. Бєлислідип уважноза оголошеннями в „Свободі“, де відбувають ся які театр. представлення, то безперечно найдеш що другий або третий місяць оголошенє з Перт Амбой. Скаже де-хто: як-же се може бути, щоб сей нарід так жваво брав ся до поступу? Таж звєсно, що всі галицькі Русини, ще до недавна належали до парафії вєпільно з Угорщанами, ну, а там чєй-жє недїстали ніколи заохоти ані від „рапа prevelebeho“ ані від „kantora“ до подібних продукцій. То правда! сьвята правда! І власне, то спонукало Галичан зїрвати вську звязь з зацфанцями і затемнителями на родними. І від коли перт-амбойські галицькі Русини згуртувались в свою цитому громаду, від тогди почали вони жити своїм власним життям; почали просьвіщатись і у всіх напрямках поступати вперед. Що Перт-амбойці дїєсно поступають і то скорим темпом, то най послужить на доказ хотїйби лиш той ряд театр. представлєнь даних в так короткім часї, і так: Аматори перт-амбойські відіграли від часу існованя тамошної парафії: „Мужики Аристократи“ в П.-Амбою 2 рази в Carteret, N. J. раз. Перед пару тижнями відіграли комедію „Відьми“ а послїдним разом с. є. 7-го марта відіграли з знаменитим поводженєм драму в 5-ох актах „Украдене Щастє“. Вправді не був я на попередних театр. виставах але судячи з послїдного, могу з чистою совістю сказати, що таких аматорів не так легко межі. нашими робїтниками знайти. Передовєм можна перт-амбойцям позавидувати той

просторої і акустично збудованої галї, в якїй вони відбувають свої забави. Ввійшовши до галї по год. 8-15 находимо вже її майже переповнену. Звідки сего народа ту тільки ваялось? Чи то всі Вамі парафіяне? — питаюсь я п. Ваверчака звїсного перт-амбойского патріота. Є, ту — відповїдає п. Ваверчак — і много чужинців, але в більший часті то самі свої. Бєли — думаю собі — всі ті „galic-manske forposty“ (так називає п. Жаткович наші галицькі парафії) суть так численні, то не так легко прийдєсь мадарскому агентуви „tych-to prekl'atych ukraincoy zojtrac“.

Підносить ся заслونا. На сценї бачимо гурток сільських парубків та дївчат, дуже владно схарактеризованих. Починаєсь сама штука сьпївом „Ой там за горою“.... Відтак ведєсь гутїрка молодїжи, звичайно як то на вечерницях. По відходї „досьвітників“ лишаєсь на сценї Анна та Настя. Вже на перший погляд, звертає на себе увагу публики ся перша, Анна, яка своїм умїлим правдиво-акторським поведєнем прямо чарує слухачів. Сю ролю віддала панї Зволїньска, яка — як я довідаєсь — виступала свого часу і в руській театрі у Львові, а котра сама мала провід с. є. режїсерію над сею досить тяжкою драмою. Сїй д-її треба признати надзвичайний талан актерський; є вона правдивою звїздою і душею сього рода театр. представлєнь. Не менше владно вивязалась з своєї ролї подруга Анни, Настя, яку віддала п-на Катєрина Ваверчак. Дуже добре відіграв ролю Миколи Задорожного п. Стефан Кїндцїй, який мав так много „троблів“ з своєю „невїрною жінкою“ Анною і сїзидні та наруги зносив терпеливо аж до кїнця. Дивлячись на сего нещасливця, мимо волї приходить тобї на думку, чи може бути ще більше терпеливе сотворїне Боже, як той руський мужик? А вже від всіх найкраще відрїзняє ся Михайло Гурман, жандарм, бо і мундур в него не простий але цїсарський а притім голос як у росїйського генерал-губернатора, що почувєш на два блоки. Сю ролю віддав знаменито п. Олекса Лаврїв, місцевий дяко-учитель. А той Шльома, п. Кукуруз ну, то вже викапаний „пьякєс“. Прочї ролї як: Олекси Бабич і Вїйта були обсаджені також дуже добрими силами. (На жалє не могу подати їх імен, бо не записав собі. Сї добродїї най будуть ласкаві се менї простити). Взагалї беручи, ся драма випала як не можлїше, і голоси добірні та грїмкі і рухи правдиво акторські. Чєсть Вам перт-амбойські патріоти і слава Вам за се, що своїми театральними продукціями осьвідомляєте Русинів і даєте до пізнаня чужинцям, що і ми жисмо та трудимо ся!

Вкїнци належить згадати, що сей рух в п-амбойській громаді почав ся на добре від приходу до тамошної парафії Всєч. о. Й. Чаплиньского. Сей Всєч. Добродїй вправді не жалєє нї трудної часу в праці нї розцвїтом і розвоєм тої примірної громади. Чєсть єму!

Гїстє.

Справозданє касове							
„Рус. Нар. Союза“ за м сьць (Чєнь 1910 р.							
Вїд.	Мїсцевїсть	\$	ц.	Вїд.	Мїсцевїсть	\$	ц.
1	Shamokin, Pa.	422	10	104	Perth Amboy, N. J.	115	05
2	Mont Carmel, Pa.	80	80	105	Nicetown, Pa.	22	45
3	Olyphant, Pa.	333	80	106	Chicago, Ill.	115	06
4	Jersey City, N. J.	69	85	107	Sayre, Pa.	57	10
5	Mt. Carmel, Pa.	103	75	108	New York, N. Y.	105	35
6	Brownsville, Pa.	128	75	109	Ellsworth, Pa.	50	05
7	McAdoo, Pa.	178	40	110	Leetsdale, Pa.	40	00
8	Elmira, Heights, N. Y.	68	60	111	Allegheny, Pa.	11	00
9	St. Clair, Pa.	146	95	113	New Florence, Pa.	55	55
10	Ansonia, Conn.	135	35	114	Dunmore, Pa.	58	89
11	Waterbury, Conn.	40	00	115	New Philadelphia Pa.	41	75
12	Yonkers, N. Y.	128	60	116	Chisholm, Minn.	20	30
13	Troy, N. Y.	33	60	117	New York, N. Y.	50	60
14	St. Louis, Mo.	132	20	118	Pittsburg, Pa.	—	—
15	Buffalo, N. Y.	51	95	119	Latrobe, Pa.	55	00
16	Lansford, Pa.	287	20	120	Spangler, Pa.	73	10
17	West Pawlet, Vt.	54	00	121	Trenton, N. J.	197	45
18	Seymour Conn.	37	45	122	Trenton, N. J.	84	55
19	Priceburg, Pa.	97	03	123	Scranton, Pa.	282	30
20	Jessup, Pa.	86	25	124	Orinrod, Pa.	44	75
21	Mayfield, Pa.	19	70	125	Chicago, Ill.	16	97
22	Manown, Pa.	3	75	126	Beaver Dale, Pa.	50	50
23	Homestead, Pa.	60	75	127	Buffalo, N. Y.	47	83
24	Shamokin, Pa.	27	97	128	Lorain, O.	25	35
25	Trauger, Pa.	67	80	129	Sykesville, Pa.	61	64
26	Belle Vernon, Pa.	41	25	130	Pittsburg, Pa.	32	79
27	Glen Lyon, Pa.	80	15	131	Buffalo, N. Y.	6	95
28	Mahanoy Plane, Pa.	250	35	132	McKeesport, Pa.	53	40
29	Rhone, Pa.	57	15	133	Newark, N. J.	46	60
30	Breslau, Pa.	113	55	134	Ernest, Pa.	53	75
31	Eleanor, Pa.	52	75	135	Smoke Run, Pa.	204	16
32	Trauger, Pa.	67	00	136	Carnegie, Pa.	33	65
33	Northampton, Pa.	295	97	137	West Seneca, NY.	13	75
34	Old Forge, Pa.	36	25	138	Philadelphia, Pa.	12	25
35	Whitney, Pa.	65	00	139	Oil City, Pa.	42	50
36	Scottsdale, Pa.	53	75	140	Youngstown, O.	102	85
37	Chisholm, Minn.	84	60	141	Little Falls, N. Y.	42	20
38	Auburn, N. Y.	119	80	142	Elisabeth, N. J.	50	50
39	Syracuse, N. Y.	72	25	143	Windber, Pa.	48	70
41	Westmoreland, Pa	46	00	144	New York, N. Y.	25	60
42	Passaic, N. J.	93	50	145	Altoona, Pa.	25	54
43	Simpson, Pa.	48	75	146	McKees Rocks, Pa	51	35
44	Mt. Carmel, Pa.	15	00	147	Allentown, Pa.	57	45
45	Philadelphia, Pa.	55	30	148	California, Pa.	34	10
46	Plymouth, Pa.	—	—	149	West Seneca N. Y.	41	50
47	Ambridge, Pa.	117	30	150	Pittsfield, Mass.	24	35
48	McKeesport, Pa.	136	60	151	Allentown, Pa.	8	65
49	Powhatan, W. Va.	29	25	152	Homestead, Pa.	50	50
50	Desloge, Mo.	8	75	153	Berwick, Pa.	84	90
51	Yatesboro, Pa.	47	50	154	Dunmore, Pa.	46	55
52	Holyoke, Mass.	69	40	155	Perth Amboy, N. J	18	50
53	Pittsburg, Pa.	286	30	156	Sheffield, Pa.	23	20
54	Terryville, Conn.	20	60	157	Donora, Pa.	72	25
55	Carnegie, Pa.	125	15	158	New Kensington, Pa.	47	80
56	McKees Rock, Pa.	46	95	159	Herkimer, N. Y.	37	95
57	Cohoes, N. Y.	35	85	160	Jamaica, N. Y.	32	40
58	Ramey, Pa.	111	18	161	Tower City, Pa.	32	50
59	Leinsersing, Pa.	58	50	162	Scranton, Pa.	88	35
60	Baltimore, Md.	7	80	163	Edmonton, Alta.	18	20
61	Dunlo, Pa.	122	20	164	N. Hadley, Mass.	20	85
62	Monessen, Pa.	139	20	165	Chicago, Ill.	75	65
63	Ford City, Pa.	95	40	166	Barnesboro, Pa.	63	75
64	Gradatim, Pa.	8	25	167	Cumbola, Pa.	31	85
65	Elizabeth, N. J.	129	60	168	Perth Amboy, N. J.	21	30
66	New York, N. Y.	51	15	169	Scranton, Pa.	43	20
67	Butler, Pa.	198	40	170	Chauncey, Pa.	47	80
68	Ansonia, Conn.	14	45	171	Pittsburg, Pa.	38	60
69	New York, N. Y.	43	90	173	Cleveland, O.	27	89
70	Jersey City, N. J.	131	56	174	Oxford Furnace, N. J.	45	50
71	Franklin Furnace N. J.	28	75	175	Detroit, Mich.	23	45
72	Alden Sta., Pa.	113	60	176	New Burgh, N. Y.	13	40
73	Providence, R. I.	18	10	177	Vegreville, Alta., Can.	11	25
74	Granville, N. Y.	28	00	178	Manchester, N. H.	12	40
75	Mt. Carmel, Pa.	32	50	179	St. Louis, Mo.	75	95
76	Newark, N. J.	33	33	180	Scarbo, W. Va.	18	25
77	Yorkville, O.	25	00	181	Manville, R. I.	36	05
78	Minersville, Pa.	244	80	182	Dixonville, Pa.	49	35
79	Meyersdale, Pa.	25	00	183	Sunderland Mass.	21	65
80	Pleasant Valley, Pa.	94	00	184	Whiting, Ind.	69	06
81	Baltimore, Md,	30	00	185	Hazleton, Pa.	—	—
82	New Alexandria, Pa.	181	75	186	McAdoo, Pa.	49	55
83	Carnegie, Pa.	13	65	187	Ford City, Pa.	39	75
84	Canonsburg, Pa.	76	25	188	Ginter, Pa.	49	45
85	Hazleton, Pa.	194	15	189	South Fork, Pa.	66	45
86	Olyphant, Pa.	87	20	190	Newark, N. J.	40	27
87	Lancaster, N. Y.	25	70	191	Troy, N. Y.	48	20
88	Cross Fork, Pa.	17	25	192	Herkimer, N. Y.	32	30
89	Simpson, Pa.	22	50	193	Red Star, W. Va.	17	50
90	Centralia, Pa.	26	95	194	Minneapolis, Min.	26	40
91	McKees Rocks, Pa	146	00	195	Peckskill, N. Y.	21	95
92	Taylor, Pa.	175	55	196	Whiting, Ind.	41	45
93	Newburgh, O.	22	50	197	Swoyers, Pa.	72	90
94	New Britain, Con.	63	20	198	Port Jerwis, N. Y.	65	05
95	Beavers Meadows Pa.	88	90	199	Whiting, Ind.	51	95
96	Pittsburg, Pa.	95	40	200	Syracuse, N. Y.	21	65
97	Marion Heights, Pa.	20	15	201	Whippany, N. J.	23	50
98	Shenandoah, Pa.	36	95	202	Auburn, N. Y.	29	60
99	Wilkes Barre Pa.	153	65	203	Brooklyn, N. Y.	31	90
100	McKeesport, Pa.	—	—	204	New York, N. Y.	11	41
101	Canonsburg, Pa.	7	55	205	Emerald, Pa.	37	05
102	Cleveland, O.	111	90	207	Jeanette, Pa.	83	50
103	Export, Pa.	20	00	208	Kingston, Pa.	80	30
				209	Carteret, N. J.	95	00
				211	Stapleton, N. Y.	21	70

Вїд.	Мїсцевїсть	\$	ц.	Вїд.	Мїсцевїсть	\$	ц.
212	Cleveland, O.	21	25	246	Crompton, R. I.	14	75
213	Bayonne, N. J.	20	85	247	Wilmington, Del.	37	50
214	McKees Rocks Pa.	42	80	248	Coatesville, Pa.	40	95
216	Hazleton, Pa.	52	50	249	Nanticoke, Pa.	35	65
217	Rochester, N. Y.	24	90	250	Pittsburg, Pa.	63	90
219	Bakerton, Pa.	37	85	251	Cleveland, O.	33	60
220	Brooklyn, N. Y.	15	30	252	Northampton, Pa.	28	25
221	Chicago, Ill.	20	35	253	Lopez, Pa.	53	80
222	Mahanoy City, Pa.	94	45	254	New Britain, Conn.	21	56
223	Port Buckley, Pa.	73	30	255	West Newton, Pa.	44	05
224	Belle Valley, O.	37	29	256	Ronco, Pa.	27	65
225	Desloge, Mo.	50	90	257	Spring Valley, NY	16	15
226	Hammond, Ind.	26	25	258	West End		
227	Derry, Pa.	52	20		Pittsburgh, Pa.	20	95
228	St. Clair, Pa.	26	25	259	Chicago, Ill.	14	15
229	Scranton, Pa.	153	30	260	Taylor, Pa.	33	10
230	Monessen, Pa.	24	45	261	Taylor, Pa.	35	70
231	Scranton, Pa.	51	55	262	Ansonia, Conn.	17	40
233	Passaic, N. J.	70	25	263	McKeesRocks, Pa.	45	95
234	Elizabethport, NJ	31	13	264	Juliet, Ill.	84	78
235	Rosford, O.	33	00	265	Taylor, Pa.	40	25
236	Ambridge, Pa.	15	80	266	Glen Lyon, Pa.	38	50
237	Chester, Pa.	54	40	267	Kingston, Pa.	29	90
238	New Alexandria, Pa.	12	65	268	Duquesne, Pa.	35	95
239	Philadelphia, Pa.	68	00	269	East Chicago, Ill.	44	25
241	Newark, N. J.	23	35	270	Youngstown, O.	25	00
243	West Pullman, Ill.	18	20	272	Delano, Pa.	28	70
244	Bellefonte, Pa.	26	05	273	Hudson, N. Y.	80	30
245	Trenton, N. J.	38	45				

Прихїд за Сїчень 1910 р. є		\$16.004.32
РІОЗХІД:		
Посмертне по бл. п.		
Августинї Цвайк, Franklin Furnace, N. J.		\$ 800.00
Іванї Петришин, Lopez, Pa.		310.00
Гнатї Скирпан, Perth Amboy, N. J.		500.00
Михайлї Романюк, Hazleton, Pa.		1,000.00
Станиславї Гїбович, Shamokin, Pa.		1,000.00
Яцку Копча, St. Louis, Mo.		1,000.00
Йосифї Голубович, Shamokin, Pa.		1,000.00
Михайлї Ксєнич, Jersey City, N. J.		500.00
Костю Малютич, Monessen, Pa.		1,000.00
Аннї Косцьо, Scranton, Pa.		400.00
Михайлї Штельма, Shamokin, Pa.		400.00
Марїї Юрч, Cleveland, O.		400.00
Евї Слива, Mt. Carmel, Pa.		400.00
Марїї Лисєвич, Scranton, Pa.		400.00
Сир. часть по Мих. Мадура, Mt Carmel, Pa.		43.10
„ „ „ Іванї Мохнач, McAdoo, Pa.		41.67
„ „ „ Сидорї Дзюбак, Yonkers, N. Y.		500.00
Запомога для Йосифа Карпач Гого, Beaver Meadows, Pa.		100.00
„ „ Ілька Федюк, Scranton, Pa.		200.00
Орган Р. Н. С. „Свобода“		1,393.90
Надгорода організаторів		113.83
Платня Головних Урядників		190.00
Засїданє Голови. Екзекутивн. Комїтету Р. Н. С.		138.49
Адмїністрація Р. Н. Союза		137.28
Розхїд за мїсяць Сїчень с. р. єсть		\$11,968.27
Зїставленє:		
Прихїд за мїсяць Сїчень с. р. єсть		\$16,004.32
Готївка з кїн. Грудня 1909 р. остала		62,200.44
Вєсь прихїд єсть		\$78,204.76
Розхїд за мїсяць Сїчень с. р. єсть		11,968.27
Готївка з кїнцем Сїчня с. р. остає		\$66,236.49
З того:		
Фонд сирїтський виносить		\$34,924.80
„ резервовий „		15,107.17
„ народний „		3,051.09
„ бїдних „		3,813.26
„ розпорядимий „		9,340.17
Разом		\$66,236.49
Д. Капітула, предс.		
А. Шаршонь, нас.		С. Ядловський, сєнр. фїн.

ДАРОМ! одна пачка славних лїків

== „GALEN“ ==

Чи Ви хорї? Лїки „GALEN“ вилїчили тисячі людїй, вони вилїчать і Вас. Пощо платити великанські суми грошей за лїченє, насколи Ви можете вилїчити себе самї.

Пришлїть свою точну адресу, їмя і прозвище, а ми Вам вшлемо вїдворотною поштою пробїйний лїк „GALEN“ цїлком даром.

1. RUMATINA лїчить ревматизм, невралгїю, пухляку і т. и. недуги. Цїна 3 дол. Прїбка даром.

2. PEPSOLA лїчить болїни жолудка і т. п. внутрішні недуги. Цїна 3 дол. Прїбка даром.

3. FORTOLA, патєнтований лїк для нервовних, ослаблєних та утративших полові сили. Цїна 5 дол. Прїбка даром.

4. SANGUINOLA вилїчує малїрїю, пропасницю, лихорадку, малокровїсть, бїль носа, очей і горла. Цїна 4 дол. Прїбка даром.

5. ASMOLA лїчить зі знахожденїем успїхом всї грудї болїани, як чхотку, астму і хрїпчий кашель. Цїна 3 дол. Прїбка даром.

6. VIROLA вилїчить в короткїм часї гемороїди і ватроєне крово. Цїна 3.50. Прїбка даром.

7. NEMORA знаменїте средство проти гемороїдї, викидїв і т. п. недуг. Цїна 3 дол. Прїбка даром.

8. MERPOTA цїлкомїто лїчить сифїліс, трипер і рани на тїлї. Цїна 3 дол. Прїбка даром.

9. PELOCRESE являє ся хорошим лїком проти випаданїя волосї і болю голови. Цїна 3 дол. Прїбка даром.

10. PROFILACTA в короткїм часї вилїчує ядочї недуги, як нєплодїсть, нєрегулярні перїоди, бїлі улави і т. п. Цїна 3 дол. Прїбка даром. — Адрес:

11-14

GALEN CHEMICAL CO.,

227 WEST 74-th STREET, NEW YORK CITY.

Протест.

(Продовжене зі стор. 1-ої).

2) На 890 тисяч майнерів, що копають уголь на се, аби великі промислові підприємства удержати в руху, 630 тисяч є іммігрантів.

3) На 580 тисяч робітників, zatrudнених в різних залізних і сталевих фабриках в цілих Сполучених Державах, є після послідної статистики залізних і сталевих підприємств, 66 процент іммігрантів.

4) Іммігранти достарчили 90 процент робітників, що були заняті в послідних 30 роках при булові залізниць і тепер удержують вони сі дороги в добрім стані.

Вже сі факти, пане Президенте, повинні переконати кожного американського горожанина, як пожадною є річею впускати сюди здорових і охочих робітників, котрі причинялиб ся до розвою сеї нашої великої країни.

Президент дає відповідь.

На промову п. Гамерлінга відповів Президент, як слідус:

Мої панове! Я не сьєм ознакочений з сим законодавством, про яке ви говорите. Признаюсь, що моя увага була занята иншими законопроєктами, котрих ухваленє я був-би дуже рад переперти; на се-ж законодавство звернено мою увагу доперва тепер.

Ся kwestія — обмежити імміграцію в сей спосіб, щоби виключити небажану частину європейської людности, яка приходить сюди радше через штучну заохоту сих, в інтересі яких лежить, аби вона по можности як найбільше тут приходила, була вже не так дуже давно на дневнім порядку Конгресу. Конгресмени однак відкинули (я був тоді в Конгресі, коли се ухвалено), сю точку, що домагала ся грамотности від іммігранта тому, бо таке домаганє зовсім не виключалоб тих, котрих ми хотілиб як раз виключити. Посли держались тоді сеї думки, що маленьке знанє є річею небезпечною та що анархіст, людина, що приходить сюди без найменшого почутя вірности для нової держави, є саме людиною, що може легко перейти сей іспит ума.

Обіцяє засягнути їх думки.

Розумієть ся, що я не можу заявляти ся за сею чи иншою формою законодавства; се однак можу сказати, що я не підпишу жадного закона, щоб Вам, мої панове, не дати нагоди виказати свою думку що до подробиць закона і його слущности. Можливо, що в де-чим я розминаю ся з Вами; з другої одначе сторони я думаю, що коли вислухаєть ся гадки других, то скорше можна дійти до здоровішого висновку.

Подорожуючи минулого року тринацять тисяч миль по нашій країні, зробив на мене найбільше вражінє сей факт, що процес, через який ми перейшли, себ-то процес впусканя іммігрантів з різних сторін та вимішуваня і зливаня їх з нашою людністю, виворив своє рідний тип Американця зовсім відмінний від сего народа, з котрого сей тип повстав, і для того, коли-б ми наложили неслущні тятари і задержали імміграцію, то се значило-б пофнути ся взад там, звідки до тепер впливала для нас спрмога бути великим народом.

Вдоволений з обставин.

Хочу сказати ще кілька слів. Близько два роки тому звиджував я східну дільницю міста Нью-Йорку і мене незвичайно поразив сей факт, що тамошний жидівський загал потрафив використати сі вигоди, які дала йому наша країна та що молоде покоління обох полів, що ходило до публичних шкіл і поселилось в сій дільниці Нью-Йорку, зміє оцінити сі добродійства, які воно нашло в нашім краю; і справді годіб найти такий куток в нашій державі, де щирий і правдивий дух патріотизма проявляв би ся більше, як там. Се вплинуло в значній мірі на зміну мого загального погляду що до імміграційних законів і на се, як сі закони повинні бути заострювані.

Що до сего частинного законодавства, то я, як кажу, не знаю його границь ані його цілей, бо я не мав спосібности над ними застановлятиь. Но дотично моєї функції в законодавстві, то можете бути певні, що я сеї функції не виконаю, доки ви не будете мати спосібности сказати своє слово.

(Слідують підписи делегатів.)

При сій нагоді уважаємо за відповідне пригадати шановним читачам „Свободи“ ще раз на се, щоби як найборше підписували формулярі з протестом проти внесених до Конгресу і Сенату імміграційних законопроєктів і надсилали їх на адресу „Свободи“. Справа сих законів, то не жарт і всякий мабуть розуміє, що коли-б їх ухвалено, то еміграції до Сполучених Держав нанесеноб страшний удар... Днясь є воно так на світі, що права дають ся тим, що вмють собі їх здобути, а відбирають ся знов або вкорочують їх тим, що не знають або не хотять їх боронити і за ними

постояти. Дуже успішним средством оборони проти загрозовених прав являєть ся днесь думка загалу, по вченому публична опінія. Її витворюють днесь часописи і, як звісно, Американці сю публичну опінію дуже респектують і її боять ся. Коли-жте іммігранти різних народностей засиплять Вашингтон протестами, то се мусить поділати на умі законодавців, і сі законопроєкти підуть бодай поки-що до державного архіву.

Тим-то, Вратя Русини, ну-же підписуйте протести і сповніть тим способом свій сьвятий обовязок.

О. П. П.-и.

До

Його Достойности,

ПРЕЗИДЕНТА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ
і ЧЛЕНІВ КОНГРЕСУ.

Я, низше підписаний так в імя людскости як рівнож маючи на увазі добро загалу населєня Злучених Держав уклібно протестую проти ухваленя і влучєня в почет обовязуючих прав, проєктів закона, находячих ся власне під пору під обрадами Конгресу а тикаючих ся еміграції.

Ухваленє сих проєктів виключить одним почерком пера тисячі а тисячі здорових і чесних людей, які своїми кваліфікаціями знаменито надають ся на горожан сего краю. Що більше, ухваленє сих проєктів розірве на віки багато таких родин, яких члени уже тут давнійше стало осіли.

Місто ухвалювати нові заострення еміграційних приписів, звиває ся Уряд, щоб сей взяв під свою опіку новопривбувших емігрантів в тих частинах краю, де показав ся брак занятя і праці.

(Імя) .....

..... (вулиця)

(місто) .....

(стейт) .....

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

М а р т.

- 17/Ч Герасима
18/П Конона
19/С 42 Муч. в Амор.
20/Н 1. п. Василия м.
21/П Теофілякта
22/В 40 Муч. в Сев.
23/С Кондрата

— Д. Вала прислав нам слідуюче письмо до поміщення: „Хто з Русинів интересуєть ся землею в Мексикку, звольте зголошиться як найкорше до низше підписаного. Урядник представляючий урядову землю в Мексикку виїздить сего місяця на північ і буде старав ся всіх зголошивших ся відвідати та справу колонізації на місці обяснити. Так само ті, котрі суь противні колонізації Мексика, звольте зголоситись, щоб висланий урядник мав спрмогу на фальшиві закиди відповісти та доказати фактами нестійність закидів. The Mexican Government Land Syndicate, Del Rio, Tex. А. Вала.

— Великий клопіт. В одній родині, замешкалій в Америці панує від якогось часу розпука і неспокой. Причинок тих прикрих відносин єсть обавя перед маючим вкоротці відбутися списом людности в Злучених Державах. Річ має ся так: Батько родини уродив ся в Галичині, мати в Познанщині. Пізнали ся і пібрали в Варшаві, де прибула їм на світ одна дитина; опісля виїмгровали до Вестфалії, де Господь поблагословив їх другою потіхою, а не маючи доброго удержаня виїхали до Лондину (в Англії). Там знов лишив їм бузько дарунок. Намовлені приятелями, виїмгровали до Злучених Держав, де мешкають кілька літ. Тут родина та побільшилася ся о пару близнят. Понеже

цензусові приписи не мали узнавати народности, яка не має політичної самостійности, а лиш зазначати походженє з держави, яка має політичну незалежність, проте бідні ті люди тратять голову до якої народности малиб они і їх діти належати. Після розпорядженя бюро цензусового не булаб то родина руска, зложена з двоє родичів і 5-ро дітей, але отець буде Австрійцем, мати Німкою, перша дитина Росіянином, друга Німцем, третя Англійцем, а близнята Американками. Цікава річ, як би ті всі „народности“ під одним дахом були погодили ся...

— Нова раса. Цінний приченок до дослідів рас приносять звіт американського правительства. В звіті тим подані тимчасові висліди дослідів наукової комісії емігрантів, що стоїть під управою Браса, професора колумбійського університету. Дотичний уступ звіту звучить: Впадає в очі швидко зміна характеристикних прикмет емігрантів, поселених на американській землі. Діти, що уродили ся небаком по тим, як їх родичі тут замешкали, виказують основні зміни в порівнаню до їх європейських родичів. Ріжниці ті виступають в найраннійшій молодості і в дозрілій віці розвивають ся все замітнійше. Сим переминам підлягає тіло в цілій своїй будові. Навіть форма голови, уважана найхарактеристичнішою наслідвою прикметою, підлягає сему впливові. Найвиразнійше виступає тотя зміна у дитій східно-європейських Жидів, котрі взагалі найлекше і найкорше підлягають впливам американського підсоня і житєвих умов. Комісія робить тепер досліді над Чехами, Мадярами і Шкотами. Що-до Русинів і Поляків, то справа зависить від антропологічних помірів, які американське правительство поручило перевести звісному ученому д-рови В. Шрайберови.

Справозданє касове Русн. Молод. Союза за місьць (Січень 1910 р.

Від.	Місцевість	\$	д.
1	Shamokin, Pa.	11	70
2	Mt. Carmel, Pa.	1	00
3	Olyphant, Pa.	6	75
4	Jersey City, N. J.	1	20
5	Mt. Carmel, Pa.	2	75
6	Brownsville, Pa.	5	00
7	McAdoo, Pa.	7	65
8	Elmira, N. Y.	9	05
9	St. Clair, Pa.	7	84
10	Ansonia, Conn.	10	45
11	Waterbury, Conn.	2	00
12	Yonkers, N. Y.	4	50
13	St. Louis, Mo.	6	15
14	Lansford, Pa.	5	90
15	Seymour, Conn.	3	08
16	Priceburg, Pa.	7	37
17	Jessup, Pa.	2	15
18	Mayfield, Pa.	5	00
19	Shamokin, Pa.	9	6
20	Tranger, Pa.	5	00
21	Belle Vernon, Pa.	7	5
22	Glen Lyon, Pa.	9	50
23	Mahanoy Plane, Pa.	2	75
24	Rhone, Pa.	5	40
25	Breaslau, Pa.	4	50
26	Northampton Pa.	29	25
27	Whitney, Pa.	1	00
28	Scottdale, Pa.	3	80
29	Chisholm, Minn.	3	29
30	Auburn, N. Y.	2	50
31	Syracuse, N. Y.	1	00
32	Passaic, N. J.	9	45
33	Simpson, Pa.	3	75
34	Philadelphia, Pa.	7	5
35	Plymouth, Pa.	10	58
36	Ambridge, Pa.	2	00
37	McKeesport, Pa.	4	00
38	Pittsburg, Pa.	14	90
39	Carnegie, Pa.	3	25
40	McKeesRocks, Pa.	1	75
41	Leinsering, Pa.	4	25
42	Baltimore, M. D.	7	5
43	Dunlo, Pa.	7	5
44	Monessen, Pa.	4	50
45	Ford City, Pa.	2	25
46	Elizabeth, N. J.	4	55
47	New York, N. Y.	—	—
48	Butler, Pa.	3	00
49	New York, N. Y.	2	5
50	Jersey City, N. J.	2	94
51	Alden Sta, Pa.	5	50
52	Providence, R. I.	5	00
53	Baltimore, M. D.	1	15
54	New Alexandria, Pa.	4	25
55	Carnegie, Pa.	3	00
56	Hazleton, Pa.	1	25
57	Olyphant, Pa.	5	00
58	Lancaster, N. Y.	2	15
59	Cross Fork, Pa.	2	5
60	Centralia, Pa.	2	5
61	McKeesRocks Pa	1	90
62	Taylor, Pa.	4	75
63	New Britain Conn	4	25
64	Pittsburg, Pa.	7	25
65	Mar. Heights, Pa	7	5
66	Shenandoah Pa.	3	50
67	Wilkes Barre, Pa	3	50
68	Perth Amboy, NJ	6	55
69	Nicetown, Pa.	7	5
70	Chicago, Ill.	5	00
71	Sayre, Pa.	3	75
72	New York, N. Y.	2	75
73	Ellsworth, Pa.	5	00
74	New Florence, Pa.	2	5
75	Chisholm, Minn.	2	5
76	New York, N. Y.	5	00
77	Spangler, Pa.	4	75
78	Trenton, N. J.	12	59
79	Scranton, Pa.	5	75
80	Beaverdale, Pa.	7	5
81	Buffalo, N. Y	2	5
82	Lorain, O.	5	00
83	Skysville, Pa.	2	00
84	Pittsburg, Pa.	1	00
85	McKeesport, Pa.	2	00
86	Smoke Run, Pa.	2	05
87	Carnegie, Pa.	2	00
88	Youngstown, O.	3	25
89	Elizabeth, N. J.	1	40
90	New York, N. Y.	1	50
91	Allentown, Pa.	2	25
92	California, Pa.	7	9
93	Donora, Pa.	3	00
94	Scranton, Pa.	2	5
95	Dixonville, Pa.	6	5
96	Ginter, Pa.	1	00
97	Swoyers, Pa.	2	25
98	Whitpany, N. J.	5	00
99	Kingston, Pa.	9	70
100	Bayonne, N. J.	7	5
101	Mahanoy City Pa	4	50
102	Derry, Pa.	4	35
103	Scranton, Pa.	7	40
104	Passaic, N. J.	1	65
105	Bellefonte, Pa.	1	54
106	Crompton, R. I.	2	5

247|Wilmington, Dell| 17

Прихід за Січень
с. р. сьть 364.00

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:
Ользі Парилляк, New Britain, Conn. 32.00
Еміліані Горошак, Ansonia, Conn. 33.00
Плаття Секретарів..... 10.00
Разом розхід за Січень є \$75.00

Зіставленє:

Прихід за Січень єсть 364.00

Готівка з кінцем міє.

Група остала..... 6,587.32

Разом прихід єсть \$6,951.32

Розхід за Січень єсть 75 00

Готівка з кін. Січня

с. р. остає..... \$6,876.32

Дм. Канігула, предс.
А. Шароні, касієр.
С. Ядловський, фін. секр.

— Нічо в сьвітї не в сьмі справити чоловікови більшої приятности, як позбутя ся боли. І пїяке иньше средство не справляє сего так скоро як котвичний Pain Expeller Ріхтер. Хоріна ревматизм, в усіх краях вістали при помочи сего ліку уздоровлені. Ціна флашочки 25 і 50 центів.

ОДИНОКИЙ ПРИНЦП.

Щоб уладити життя вигіднійше, щоб його продовжити, ми повинні йти шляхом головного принципу, то значить, повинні уникати всякого напруженя, без огляду на се, як воно називає ся. Всяке напруженє полишає в якійсь частині тіла наслідки, однак найчастійше терплять нїм шюдонок. Ми відчуваємо в нїм біль або тягар, не маємо апетиту, одним словом не чуємо ся добре. Тоді конечно треба дати шюдонокви відпочатя, рівночасно уживаючи Трінера Американський Еліксир Гіркого Вина. Се средство скріпить на ново перепрацьовані органи, наставить кишки на ново до праці і тим самим приневоляє шюдонок де стравленя міцного і поживного корму. Ми повинні уживати сего средства, як лишень почуємо змучене, вичерпанє сил, коли маємо ослаблений апетит і органи травленя. Його знесе і найслабший шюдонок, позаяк в тім винї нема безуслєв в нічо такого, що могло би пошкодити. Дістати можна по всіх друготорах.

JOS. TRINER,

1333-1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Чудові стінні календарі дістати можна по 10 центів в марках.

ХТО не має а хоче дістати банкові папери до пересиланя гроший до краю, нехай сейчас пише на адресу:

Ruthenian Exchange Co.
184 Hudson St., New York.

Пошукуєть ся агентів,

котрі продавалиб асекураційні поліси здоровля і на случай припадку; поліси є в ціні 1, 3 і 5 дол., на рік. Даємо добру винагороду. Агенти мусять говорити по англійськи. Зголошуватись треба на адресу:

HARRY NOE.

150 Nassau Str., New York, N. Y.

Русько-Англійський ТЛУМАЧ

в котрого можна, а скоро навчитись читати і писати. Сторін 256. Тверда обривка. Ціна 60 центів. Замовляти у: And. Sawka, 52 Greene St., Jersey City, N. J. Агентам даєть ся значний опуст.

„Свобода“

коштує:

в Америці на 12 місяців \$2.00

до стар. краю на 12 місяців \$2.00

в Америці на 6 місяців \$1.00

СПРАВИ Р. Н. СОЮЗА.

Покровитель і почесний член
Р. Н. Союзу.

Іх Превосвященство Стефан Со-
тер Ортинський, перший ру-
ський єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на ро-
ки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ,
712 Carson st. S. S. Pittsburg,
Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Гут Кульчицький,
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаронь,
524 Pine & Franklin St., Sha-
mokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Вох 76, Jersey City, N. J.
Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський,
Вох 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.

Анд. Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чергін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St.
Yonkers, N. Y.

Василь Гришко, 439 N. 6th Ave.
Scranton, Pa.

Михайло Бабій, 391 Maple Ave.
Kingston, Pa.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин,
Вох 112, Elizabeth, N. J.

адреса мешканця
326 Rose Hill Place,
Elizabeth, N. J.

Редактор:
Автія Пурковський 184 Hudson
Str., New York, N. Y.

Менеджер друкарні:
К. Кирів, 184 Hudson St., New
York, N. Y.

Головний організатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton Str.,
Holyoke, Mass.

Головна Канцелярія Р. Н. Сою-
за знаходиться під числом 123
Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Руский Народний Союз“ —
Приймає членів до 45 літ жи-
ття.

Вступне після літ.
СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерті члена кляси „А“
(ціле посмертне) \$1000.00.

В разі смерті члена кляси „В“
половину посмертного \$500.00.

Посмертне за жінку або мужа
члена кляси „А“ \$400.00.

Посмертне за жінку або мужа
члена кляси „В“ \$200.00.

Посмертне за діти від \$15.00 до
\$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, ніг
або рук \$1000.00.

б) одної руки, ного або ока
\$200.00.

Если отец родини в шпитали
божевільних, Союз платить що
року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу,
мусить вписатись також до брат-
ства, яке належить до Союзу.

ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ
Р. Н. СОЮЗА.

Повідомляю раз на все, що
всі гроші належать до каси Р. Н.
Союзу, посилаєся так: на по-
пей-order-ак або чеках виписує
ся імя Alex Sharshon, Shamokin,
Pa. Далше так записаний по-
пей-order-ак чек не посилаєся до
Голов. Касієра, але враз з ви-
казами до Голов. Секретаря. Го-
ловний Секретар опісля здійс-
няє їх до Голов. Касієра.

С. Ядловський,
Голов. Секретар.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГолоШЕНЬ В „СВОБОДІ“.

- 1) ОГолоШЕННЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довгий час (від 3 міся-
ців до року) платять ся після спеціальної тарифи, яку інтересовані ді-
стануть на жадане листово.
- 1-о, 2-о або 3-и разові ОГолоШЕННЯ БИЗНЕСОВІ по 3 цнт. від
слова за кожний раз.
- ДРІВНІ ОГолоШЕННЯ, як: мітинги брацтв і товариств належа-
ють до Р. Н. Союзу поміщає ся безплатно один раз в рубриці „Рух в
Відділах Р. Н. Союзу“.
- ОГолоШЕННЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛІВ по
2 центи від слова для брацтв і товариств належать до Р. Н. Союзу,
а для товариств не належать до Р. Н. Союзу по 4 центи від слова.
- ПОПУСКУВАННЯ ОСІБ І РОБОТНІ по 2 центи від слова за най-
менше 10 слів.
- КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і інші по 3 центи від слова.
- ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центах від слова за найменше
10 слів.
- Одноразове оголошення адреси 25 центах.
- 2) Належитість за всяке оголошення мусить бути прислана з гори та
в цілості. В противний раз оголошення безсильно не поміщає ся. На-
лежитість за дрібні оголошення можна присилати також поштовыми
марками.
- 3) Кожде оголошення мусить бути в редакції на тиждень перед да-
тою вилоду того числа часописи, в якому воно має бути поміщене. Ого-
лошення телефоном не приймає ся.
- 4) За змет оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в ча-
сописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальності.
- 5) Кого-б скривджено, або з ким зли обсяджено-б ся в тій фірмі,
яка оголошує ся в нашій часописі, нехай про се сейчас повідомить ре-
дакцію, а коли подаст достаточні докази ошукства, викине ся оголо-
шення несовісної фірми; крім сего редакція доложити всіх старань, щоб
ошукства позлегути до відвічальності.
- 6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголо-
шення, не подаючи причини.
- 7) Редакція має право жадати від фірм або незнатих осіб, щоб
прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додер-
жати того, що обіцяють в оголошенні.
- 8) В оголошенні мусить бути тільки правда. Редакція має право
відкинути всяке підозріле оголошення.
- 9) Оголошення мусять бути писані пером, виразно і на одній сто-
роні паперу.
- 10) За дрібні оголошення редакція не висилає ніяких повісток.

Ві до з ва

до всіх чл. Секретарів і Організаторів Відділів Р. Н. Союзу.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не
прислали декларацій без виповнення свідомства лікар-
ського, яке находит ся на другій стороні декларації,
позаяк такі не будуть прийняті.

Рівнож при виповнюваню декларацій просимо на
те уважати, щоб на декларації було подано на яке
посмертне член хоче належати, кілька має він і його
жена літ, імя жени або якого иншого члена родини,
після того, кому член записав посмертне.

Член, котрий не вмів писати, має зробити на де-
кларації пером знак хреста, уміючий писати має
підписати ся власноручно на обох сторонах декла-
рації.

Місячні справоздання т. є. друки на жовтих карт-
ках, як також адреси нових членів прошу виповню-
вати і присилати враз з деклараціями і розметом.

Від Голодного Уряду Р. Народного Союзу.

Д. Капітула, гол. преде. Т. Лабовський, гол. рек. секр.

Ч. 1200 КВІТ \$65.45

на шістьдесят п'ять доларів 45
центів, котрі п. Олійн Муха, Г.
Стець і Ів. Пустельник отримали
на похор. кошта з посмертної
запомоги по Олексі Кунцю з Го-
ловної Каси Руского Народного
Союзу в Америці.

Маһапоу Plane, Pa. феб. 23. 1910
Олійн Муха, Г. Стець і Іван
Пустельник.

Свідки:

Василь Рад,

Стефан Котик.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 28.

Олійн Муха предс.,

Іван Пустельник секр.

Ч. 1202 КВІТ \$40.00

на сорок доларів, котрі п. Аса-
фат Коваль отримав як посмерт-
ну запомogu по Олексі Кунцю з
Головної Каси Руского Народно-
го Союзу в Америці.

Маһапоу Plane, Pa. феб. 23. 1910
Асафат Коваль.

Свідки:

Василь Рад,

Стефан Котик.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 28.

Олійн Муха предс.,

Іван Пустельник секр.

Ч. 1201. КВІТ \$70.00

на сімдесят доларів, котрі п. Фе-
дор Гузей отримав як посмертну
запомogu по Олексі Кунцю з
Головної Каси Руского Народно-
го Союзу в Америці.

Маһапоу Plane, Pa. феб. 23. 1910
Федор Гузей.

Свідки:

Василь Рад,

Стефан Котик.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 28.

Олійн Муха предс.,

Іван Пустельник секр.

Ч. 1203 КВІТ \$50.00

на п'ятьдесят доларів, котрі п.
Кость Гришко отримав як по-
смертну запомogu по Олексі
Кунцю з Головної Каси Руского
Народного Союзу в Америці.

Маһапоу Plane, Pa. феб. 23. 1910
Кость Гришко.

Свідки:

Василь Рад,

Стефан Котик.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 28.

Олійн Муха предс.,

Іван Пустельник секр.

Ч. 1249. КВІТ \$400.00

на чотириста доларів, котрі п.
Анна Стельма отримала як по-
смертну запомogu по мужу Ми-
хайлі з Головної Каси Руского
Народного Союзу в Америці.

Shamokin, Pa. 9. марта 1910.
Анна Стельма.

Свідки:

Н. Тиханський,

С. Хорошак.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 1.

Матв. Олесевич предс.,

С. Хорошак секр.

Рух

в відділах Р. Н. Союзу.

BARNESBORO, PA. бр. сьв.

Петра і Павла, від. 166 подає до
відома, що дня 20-го марта с. р.
відбуде ся квартальний мітинг.
Неявивший ся член буде ука-
рний після статута. — Ів. Урда
пр., П. Пекера кас., С. Пиш скр.

Ч. 1201. КВІТ \$70.00

на сімдесят доларів, котрі п. Фе-
дор Гузей отримав як посмертну
запомogu по Олексі Кунцю з
Головної Каси Руского Народно-
го Союзу в Америці.

Маһапоу Plane, Pa. феб. 23. 1910
Федор Гузей.

Свідки:
Василь Рад,
Стефан Котик.

CHICAGO, ILL. бр. Р. Пр.
Богородиці від. 259 дає ся до ві-
домости, що дня 20. марта 1910 о
год. 2. по пол. відбуде ся квар-
тальний мітинг в гали словень-
ского Р. кат. костела на 48th &
Robey st. Кожний член має яви-
ти ся обовязково на мітинг, по-
неже суть важні справи до пола-
годження. Член котрий не явить
ся на мітинг і не вирівнає залег-
лого довгу, зістане виключений
з Бр. і віділу Р. Н. Союзу. — І.
Лещинин пр., Ем. Скородинь-
ский секр.

DETROIT, MICH. бр. сьв. О.

Николая, від. 175 повідомляє
всіх чл. так місцевих як і поза-
місцевих з E. side і North side,
що головний мітинг відбуде ся в
першу неділю по 15-ім то єсть 20
марца по Службі Божій о год. 1.
під з. 51 Cicotte Ave. На тім мі-
тингу мусить кожний член свої
залеглости вирівняти інакше по-
ступить ся з ним після статута
Р. Н. Союзу. Позамісцеві члени
неможучі прийти на той мітинг,
мають заслати поперед свою на-
лежитість на адресу: Н. Рада-
вець 1070 Military Ave. W. De-
troit, Mich. — П. Пуцило скр.

PORT BOWKLEY, PA. бр.

сьв. Ів. Хрест, від. 223. повідом-
ляє всіх членів, що в неділю, дня
20. марта буде квартальний мі-
тинг в гали під церквою. Кожний
член повинен на сей мітинг яви-
тись. Неявивший ся член пла-
тить 50 а урядник 1 дол. карн. —
Іван Каршен пр., М. Бабій секр.

NEW YORK, N. Y. тов. За-

пор. Січ" від. 117 подає до відо-
ма, що квартальний мітинг від-
буде ся дня 19. марта 1910 о год.
8. вечер, під ч. 167 E. 4. стр. Ко-
жний член безвинятку мусить яви-
ти ся. Неявивший ся член без
жодної причини зістане укара-
ний після статутів Товариства.
Товариство Запор Січ приймає
нових членів через 2 місяці без
вступного, а до Р. Н. Союзу пі-
сля статутів. Товариство Запор.
Січ за 40 цнт. місячного платить
5 дол. тижнево в часі слабости а
100 доларів посмертного. Всі ті,
котрі ще до жадного Товариства
не належать повинні вписуватись
в члени Товариства „Запор. Січ“
в Нью Йорку. — Ів. Ганачів-
ский пр., Ів. Білобрам скр. фін.,
Теоф. Качмар скр. рек., Фелікс
Дашкевич кас.

WESTCHESTER, N. Y. тов.

„Зоря“, від. 69. повідомляє своїх
членів що місячний мітинг від-
буде ся в суботу дня 19. марта
1910 о год. 8½ вече зом. в гали мі-
тинговій (Liberty 257-63 Hous-
ton st.) Взиває ся членів, котрі
довгують щоби прислули і вирів-
нали свої довги. Котрий з членів
не прибув би на той мітинг і сво-
го довгу не вирівнав то тим спо-
собом такий член сам виключить
себе з товариства „Зорі“ і від. 69
Р. Н. С. — А. Кашинский пред.

Дрібні оголошення.

(Оголошення в оій рубриці коштую
по 3 цнт. від слова).

ТІЛЬКИ ДЛЯ РУСИНА!

На продаж grosерня. Можна
також вирентувати на ½ року.
Властитель мусить відіхати до
старого краю. Влізших відомо-
стий уділит „Редакція“. 10-11

КАЛЕНДАР ДАРОМ

хто замовить машинку до друкування.
Друкує таксе польськими літерами.
Ціна 4 долари. Машинка, на якій мо-
жна ліпше друкувати, ціна 6 доларів.
Вислаємо за готівку.
JOHN IWANICZ,
157 Middle Ave., Garfield, N. J.

Календар-Провідник

на рік 1910

тепер лиш 25 цнт.

Пашіть до

EUG. HWOZDYK

705 Mint Alley, S. S. Pittsburg, Pa.

Ще в справі Мексика.

В імени правди та спра-
ведливости прошу не відмо-
вити мені місця у своїй ча-
сописи на сих пару слів
вияснення.

Як суджу з дописий па-
нів Геніка та Ластівки, то
вони не мають найменшого
поняття про Мексик. Земля
віддана під колонізацію не
єсть „пустиню без рік і
железниць“, позаяк лежить
поміж містами С. Р. Diaz, по-
сідаючим 20.000 мешканців
а Del Rio з 15.000 мешканця-
ми, дальше поміж железни-
цю Southern Pacific, Natio-
nal de Mexico і Kansas Ci-
ty & Orient (ся послідна
будує ся, та буде перехо-
дити через землю віддану
під колонізацію), над рікою
Rio Grande, до котрої впа-
дає пять рід зі сторони
мексиканської на просторі
поміж Del Rio а С. Р. Diaz.

Щоб пустиню замінити
на урожайну країну, на се
не потрібно зовсім пророків,
на котрих „Діло“ поклику-
єсь, але на се потрібно ци-
вилізації та енергії. За при-
клад може нам послужити
Египт, Каліфорнія, Кольо-
радо, замінені в найуро-
жайніші країни не проро-
ками, але звичайними лю-
дьми.

Тепер прийшла черга на
Мексик, де згадана земля
єсть вже оброблена, вичи-
щена, на просторі 100.000
акрів посідає 300-милеву
сіть каналів та три збірні-
ки води, о поємности 35
мільонів кубічних метрів.
Про ірригацію дало би ся
дуже много говорити, та я
сю точку лишу наразі в спо-
кою та лиш зазначу, що до-
хід з ірригованої землі єсть
два рази більший, як з землі
відданої на ласку і неласку
природи, тому, що вода
єсть під контролею фарме-
ра; тому збір ніколи не про-
падає і є завжди певний.
Єслиб оплата за воду, пі-
сля п. Геніка, більше ви-
носила як виносить дохід
з землі, то пощож Злучені
Держави видали около 80
мільонів доларів на ірри-
гацію?

Яким способом нарід пра-
цюючий на такий землі при-
ходять до майна? Чим се
п. Генік витовкує. Такі не-
билиці пускати поміж на-
рід, се справді називає ся
„посвятити ся“ Канаді та
її правительству.

Що до підсоня, то тут
пересічна температура ви-
носить в зимі 50° F. тепла,
на весні 65°, в літі 77°, в
осени 70°. Хороби такі, як
фебра, малярія, суть тут
незнані.

Онад річний 26-83 інчів,
напрям вітру полуднево-
вехідний, 7-4 миль на го-
дину.

Фактом єсть, що ніхто з
полудня не іде на північ
шукати за фармами, а про-
тивно; після рапорту полу-
днево-західних железниць
250.000 кольоністів при-
хало протягом 4 осінних мі-
сяців на полудневий захід,
та около 100.000 осіб при-
їхало в тім самім часі для
поратованя здоровля до
Мексика.

Кількох шан. дописува-
телів питає, що станєсь з
каналами та резервуарами
по 10 літах?

Сума сплачена за воду в
10 літах означає силату
коптів будови каналів та
резервуарів; по десятиох
літах, цілком природно, сі
переходять на власність ко-
льоністів; другий раз їх бу-
дувати не треба, бо ся ро-
бота є зроблена раз на все.

Панови критики! Вітво-
ріть очи, та пригляньтесь
відносінам, в яких цілий
американський нарід живе,
пригляньтесь, як железни-
чий трост Вас скубає, кіль-
ко народу віддано на ласку
і не ласку сего тросту. Чи
знайдете в Мексикі цу-
кровню, щоб шахрували
власний уряд фальшивими
мірами? Де знайдете вугле-
вий трост, що краде огонь
з Вашої печи, трост вовня-
ний, що аstatну сорочку
стягає з хребта, трост мя-
сний, що місто мяса годує
Вас трутиною, трост, що
стягає аstatну пару чобіт
з Ваших ніг? Пригляньмо
ся невідникам, що працю-
ють в сталівлях Карнегієго,
на котрі він виложив перед
40 роками \$140.000, а нині
побирає 25 міль. доларів
річного доходу. Звідки?
Шахруючи й визискуючи
нарід, висисаючи кров з
своїх робітників.

В році 1876 прихід Мек-
сика виносив 6 мільонів
доларів, розхід 9 і пів мі-
ліона.

В році 1909 прихід ви-
носить 110 мільонів, розхід
104 мільони. Перегляньмо
всесвітню історію, і наве-
дїм, котрий край так по-
ступив наперед в так ко-
роткім часі?

Уряд мексиканський по-
ступає так, як Петро Ве-
ликий поступав в своїм
часі: спроваджував німець-
ких кольоністів до Росії.
Світ поступає наперед —
всякий нарід починає ре-
ально задивлятись на всяке
діло та хапає першу ліпшу
спосібність єму предложену
— а ми: бодай не згадувати!

Учимо темнійшого брата
політики а самі о ній не-
маємо найменшого поняття;
стараємось довідатись, що
єпископ робить, і нині ми
за ним, завтра проти нього,
нині хвалимо гр.-кат. свя-
щенників, за пару день
попів а дальше єзуїтів; ни-
ні віriamo в „Союз“ як на-
шу організацію, завтра ки-
даємо єму колоди під ноги
— се наша політика, наш
дух часу, наша загибель.

Панови! Не намовляю
нікого приходити до Ме-
ксика, але жадаю річевої
критики. Знайдіть ліпшу
спосібність для нашого на-
роду, як Мексик нині офі-
рує, а тогди доперва на-
звете мене Ефіяльтом —
зрадником народу.

А. Вала

Подяка.

Сим складаємо сордечну подяку Високопов. Отцям Духовним, а то Всеч. о. Макарови з Newark, Всеч. о. Улицкому з Jersey City і Всеч. о. Понятишину з Elizabeth, як також і Пов. п. Редакторови і Професорови А. Гелі з Jersey City, що зволили ласкаво прибути до нас до Perth Amboy на представлені і своєю присутністю піднести наш Вечір.

Рівнож дякуємо нашому Драматичному Товариству за їх труд і працю, що виставили такий красний драматичний твір як є „Украдене щастя“ на дохід нашої церкви.

Комітет церк.

в Perth Amboy, N. J.

Просьба

До Всіх наших Отців Духовних, до всіх Панів Предсідателів і всіх чесних Русинів, котрі живуть в Америці.

Дорогі Братя! Відомо Вам, як вороги угнетають нас і обдирають з останньої рубашки. Самі будують каплиці, читальні і Towarzystwa szkolno-ludowe, а ми не маємо де дітись, нігде гірко оплаченої газети прочитати.

Тож задумали ми в своїй громаді, Луці великій, побудувати власний дім Читальні „Просьвіти“, аби могли сьмільніше побачити з отвертими очима ворога а що не посідаємо на се фондів благаємо Вас, Дорогі Братя:

Споможіть нас, а тим сповните свій сьвятый обовязок. Отже просимо в друге всіх вірних синів Руси знятись збиранєм датків на нашу читальню.

Офіра Ваша буде ясна і весела на новім домі Читальні „Просьвіти“ в Луці великій.

Датки належить надсилати на руки начальника громади Петра Карабін в Луці великій п. Мишковичі, пов. Тернопіль — Галичина.

Комітет:

Петро Карабін нач.
Яким Карабін гол. чит.
Олександра Зінків секр.
Михайло Зімовський
Матей Орловський
Йосиф Гриньчичин
Микола Брикайло.

Із тайн природи.

(Дальше).

Воздуха рівнож не находимо поміж первніями, хотяй він видає ся бути одноцільним газом. Воздух, яким дихаємо, рівнож складає ся з двох газів, з яких один є кисень а другим нітроген. Дихаючи втягаємо в легкі кисень, який розбуджує тепло в нашій тілі. В водусі находить ся чотири частині нітрогену а тільки одна частина кисня. Нітроген не є помічний ані при диханю ані не помагає при паленю, а тільки служить до розрідження кисня. Легко нам тепер зрозуміти, чому в щільно замкненій кімнаті є душно і приходить ся з трудом дихати, як рівнож чому в печі, в якій нема

продуву тяжко запалити; в обох случаях причиною є брак кисня, позаяк через диханє і паленє сей газ зуживає ся, а коли вікна і двері в кімнаті суть щільно позамикані, то сьвіжий приплив сего газу є неможливий.

Не будемо тут описувати з яких первнів складає ся кожде тіло. Вимінімо лишень найважніші. Отже первні як желізо, мідь, ртуть, бром, хлорполучені разом з газами: киснем і водом становлять сьвіт мінеральний. З тих первнів складають ся усі каміні, скали, глини, піски, земля. Усі ростины, дерева і т. п. без винятку, складають ся з первнів як уголь, кисень і вод. Сі три первні найдемо в кожній ростині. Річ природна, що крім сих трьох в всякій ростині суть ще всілякі инші первні, але сі три суть необхідні і без них ростина не існувала-б.

Гадаємо, що читачі цікаві довідати ся з яких первнів складає ся тіло живучих істот. Бо що тіло животин не є первнем, на се вказує хотьби тільки та обставина, що на удержанє його прижитю і силах усі живучі сотворіня мусять їсти, мусять приймати в себе поживу, яка складає ся з різнородних первнів, і які доперва по стравленю входять в кров і скріпляють організм. Отже тіло людий як рівнож і всіх звіврий складає ся передовсім з вугля, воду і кисня як головних частий складових мязнів, дальше з фосфору і вапна, які сполучені з вугльом дають кости. Тепер нам легко розуміти, чому ми їмо усякі ростины і мясо а не їмо приміром каміня, металів і т. п.

Отже тільки тому, що в ростилах находимо ті самі первні, які становлять наше тіло. В мясі звірят, яке їмо, находимо рівнож ті самі первні, що в ростилах, але вже переіначені, більше зближені до нашого тіла і тому власне з'їдене мясо додає нам скорше і більше житєвих сил, як корм рослиний, позаяк наш жолудок дістає вже готовий матеріал, який тільки потребує з'ужити. Однак не можемо жити виключно тільки мясом, позаяк крім щораз то нового матеріалу, наше тіло мусить мати також і певний степенє тепла. А се тепло повстає виключно тільки в наслідок праці, до якої є пригноблений наш жолудок підчас травлення ростиных кормів. Тому, колиб ми впроваджували до нашого жолудка тільки таку поживу, яка не вимагалаб зовсім, або тільки дуже мало травлення, то приневолилиб наш жолудок до безчинности, в наслідок чого наступилоб зниженє температури нашого тіла, слабший обіг крові і много много инших непожаданих і шкідливих для здоровля наслідків. Сама знова пожива тяжка до стравлення визискувалаб наш жолудок а тим самим і щільний наш організм, щільковито в сей

сам спосіб, як капіталіст визискує робітника, даючи йому лишень малу частину того, що йому за його працю дійсно належить ся.

Обговоривши в сей спосіб неорганічні творива природи, перейдемо в слідуємій уступі до сьвіта органічного, а іменно, до сьвіта ростиного.

Мале непорозумінє.

Перед шкільним будинком хлопці збиткували ся над ослом. Лишень один стояв осторонь і не робив ослови ніяких пакостей. Учитель надійшов і всі повтікали, крім сього одного, який в повнім почутю своєї невинности лишив ся. Учитель однак думав, що і він належав до сих збиточників, тому строго його скартав. Хлопчина почав ревно цлакати. Директор школи, який правдоподібно почув крик, вийшов з шкільного будинку, побачив шльохаючого хлопчину, прикликав його до себе і спитав: „Чому плачеш?“

Хлопачи відказав хлопець: „Пан учитель укарали мене; а я прецінь сему ослови нічого не зробив!“

Директор в крайнім обуреню: „Щоооо?!... Така безличність!!! Пана учителя зовеш... Десять буків!“

Резучи приходить хлопець до мів. Батько його питає, що стало ся.

„Директор вибив мене; а я прецінь сему ослови нічого не зробив!“

„Так!... То ти свого директора зовеш...!?.. Пожди, я тобі все плюю!“

Та посипали ся тростини. Надходить мама. „Що стало ся, дитинко?“

„Тато мене вибили, а я прецінь ослови нічого не зробив...“ — І мама... що вона сказала, що вона зробила?... Вона погладдила сина по головці.

Із книги досьвіду й знання.

Як нема на сьвітї металю, котрего би вогонь не змягчив, так нема до сього ступня ляхой справ, якої би гріш не направило. Золото навіть померших примушує до говореня, а без гроший німїх не можна присилувати до мовчаня.

Мужчини зібрані разом — слухають себе взаїмно; женщины і дівчата приглядають ся взаїмно одна другій.

Так, так, — і весельчакі — гумористи мусять виірати, бо смерть — костуха не розуміє ся жартах.

Неправдою є начеби то голод був найліпшим кухаром; навапкі голод се найгірший кухар, бо сам все пожирає.

Бувають люди, котрі усього трібують, а вибирають найгірше.

„Щастє єсть сліпе“ — кажуть звичайно ті люди, котрих воно не доглянуло.

Нещастє входить до нас лишень тими дверми, котрі ми їмоу самі отираємо.

Чоловік має аж дві нозі, а лишень один мозок; а прецінь о много легше є ходити по сьвітї без мозку, як без ноги.

Дорогоцінності (дорогі каміні, золото) суть то такі річі, котрі купуєсь перед всім иншим, алеж бо відтак і продаєсь їх найперших.

Звичайно люди починають відчувати запах цьвітів аж тоді, коли вони починають вянати.

Сей виграв усе в житю, хто зміг усього впречи ся.

До салати житя журба доливає нам оцту, а добрий гумор оливи.

Мудра жєйщина радо слухає комплементів; дурна радо їм вірять.

Жєйщини бувають адвокатами вже від уродження; бувають вони найвмовнішими тоді, коли не мають рації.

Лишень сей з'уміє і потрафить приказувати, — хто зміг слухати.

ВСЯЧИНА.

Цікавий вибір бурмістра. Дня 22. вересня м. р. відбуло ся уконституованє нововибраної ради громадської в Лужанах на Буковині і вибрано бурмістром Семена Бережана. А що Бережан був аналіфбетом, а заразом не тішив ся прихильністю лужанського старости Чеха Краля, то краєвий виділ не уділив йому диспензи від читаня і писаня і аарядив новий вибір бурмістра на день 29. сьчня с. р. Бурмістром вибрано знова Бережана, котрий предложив сьвітдоцтво виставленє зарядом школи в Мамаїніях, де було сказано, що 50-літній Василь Бережан придбав собі в часі від 23. вересня до 29. грудня 1910 р. зване двох перших народних клас і виказав в читаню, писаню і гімнастичі достаточний поступ. Щоби це докладніше переконати ся, які поступи поробив Бережан, подиктував йому староста короткий диктат і велів прочитати кілька уступів з руської читанки. Коли Бережан вчинив се бездоганно, признала виборча комісія одноголосно, що образуване Бережана відповідає вимогам закона, аби бути вибраним бурмістром. Бережан є дуже енергійним чоловіком, служив 32 роки при залізниці і є загальна надія, що під його сильною рукою Лужани гарно будуть розвивати ся.

Мілітарна сила великих держав. Німеччина має в часі мира 600 тисяч жовнірів, в часі війни може виставити 4 мил. добре вимуштрованого війська, Австро-Угорщина 400 тисяч і 3 міліони, Італія 250 тисяч і 570 тисяч, Росія має в часі мира і міліон 400 тисяч жовнірів, отже сама одна більше, чим цілий тридержавний союз, але з того 375 тисяч стоїть у далекій Сибєрії; в часі війни може Росія виставити добре вимуштрованого війська лиш тільки, що Німеччина — 4 міліони жовнірів. Франція має в часі мира 600 тисяч жовнірів, в часі війни може виставити аж 6½ міліонову армію! Але з її військом з року на рік гірше, бо у Франції що раз менше спосібних до збруї рекрутів; посол Мєсімі вичислив, що до року 1928 року сила французької армії зменшиться ся о 5 корпусів. Гроші мають, але людий не мають. Англія має 150 тисяч добровольців, крім того 300 тисяч в Індії і 80 тисяч в инших колоніях. Сполучені Держави північної Америки мають в часі мира 80 тисяч війська (добровольців), в часі війни могли би їх мати до і міліона, хоч спосібних до війська є там 16 міліонів мушин! Японія має в часі мира 250 тисяч, в часі війни може виставити і міліон 150 тисяч жовнірів. Розмірно найбільше армат має Росія, найменше (з тих держав) Австро-Угорщина. Таке є найновіше обчисленє сухопутних сил великих держав. Много тисяч міліонів річно коштують ті війська культурне людство. В одній Австро-Угорщині йде річно на військові цілі 500 міліонів корон! Кілько добра можна би зробити за ті гроші, кілько полєкші принести бідним людям!

— Згубив хлоп бабу. До містоцка Винник коло Львова їхав недавно хлоп з жінкою сьанями на ярмарок. В однім місці на закруті баба випала з саний і зарилла в сніг головою, так що не могла вилізти. Хлоп їде далі і все щось до жінки балакає та балакає. Вкінці дивно йому стало, що жінка нічо не відповідає, обзирає ся а жінки нема. Завернув коні і здибав людий. „Згубив я бабу, не здибали ви її, люди добрі“. Вратували, кажуть вратували, а була баба вдушила ся, або замерзла.

Приймаєть ся передплата на щомісячний „ЕКОНОМІСТ“

(VII рік видання)
орган „Красного Союзу Рєволюціонного“ у Львові, присвячений теоретичному і практичному освітленю питань кооперації і економічного життя взагалі. В 1910 році в „Економіст“ будуть містити ся реферати, які мають бути праготовлені до I. національного кооперативного конгрєсу.
Передплата річна вносить 1.50 дол. Адреса редакції і адміністрації: Австрія, Львів, Ринок 10.
При „Економіст“ видає ся популярний ілюстрований кооперативно-економічний місячник „САМОПОМІТ“.
Передплата річна на „Самопоміт“ вносить 0.50 дол.
Видає: Красний Союз Рєволюційний. Одвічальний редактор: О. Сасевич.

ВИРОБИ БРАЦКІ

машлі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

В. Н. MORGAN
13 N. MAIN ST.
HENANDOOH, PA.

условно точно на спеціальню виробничий для людей, котрі роблять при жєлєзницях, і гварантує ся на 20 лєт. Невечайна нагода. — Ми вшлємо сей годинник на кожду адресу за посиланню (C. O. D.) \$5.75 і за аворт перешлємо, в тим привілеєм, що кождий може його оглянути, і єсли єму не подобав ся — то тоді не потребує платити ані одного цєнта. За такий годинник у иншого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом поволочений ланцюжок з дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.
EXCELSIOR WATCH CO.
1011 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Русини Пїтсбурга!

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО ГРОШІ — ТО СИЛА?

Старайтесь пізнати та пізнати складати свої оцадності в стейтовім Банку на розі ул. Carson-a і 14-ої. Сей банк є одним з найстарших і найдепінційних банків, що щільовито забезпечує Ваші оцадності. У нас складають ся гроші черновні, братські, сирітські і в. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє виїт стейтових контролєрів.

Продаємо корабельні карти на найліпші лінії, а гроші до краю висилаємо по потовім курсі

German Savings and Deposit Bank
Cor. 14th & Carson St.
South Side, Pittsburg, Pa.
Й. Е. Рот, прєв. А. П. Міллер, кас. Ол. Бучак, ур. банк.

ПРЕНУМЕРУЙТЕ гумористично-сатиричну часопись „ШЕРШЕНЬ“!!! Коштує \$1.50 на рік. SZERSZEN 439 North 6th Ave. Scranton, Pa.

Російсько-Американська Лінія.
Одинона без пересїданя поміж Америку і Росією.
(Russian-Imperial Mail Steamers.)
ПАРОХОДИ відпливають в Нью Йорку: „Лігувїя“ — 9 то лютого 1910 о год. 2 1/2 по пол. „Росєд“ — 23-го лютого 1910.
Ціни шифарт: До Роттердаму. До Ливерпу. \$31.00 — III клєса — \$38.00 \$38.00 III удїшєна кл. \$40.00 \$43.00 — II клєса В — \$50.00 \$50.00 — II клєса А — \$60.00
З Ливерпу: II клєса А \$67.50 — II клєса В — \$62.50 III клєса \$38.50. Кромї того пасажирі III-ою клєсою платять \$4.00 як такєму жадає американським правитєльством. 2-5
A. E. Johnson & Co., Gen. Pass. Agents, 27 Broadway, New York.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.
Капітал \$50,000.00. Надвїшши і нерозділені зиски \$93,000.00. Заснований 1864 року.
Провадить загальний банківний бізнес. Видає міжнародні монї ордері, драфти і черєж лєвє гроші до всіх частий сьвіта, позичає гроші на реальність. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 лїт і вносать тепер околє \$500,000.00.
Гроші перєсылєє через фірм у Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Правнича і нотарїальна канцєлярїя переводить найтїпші процєси, владисє рішєні документи, акє контракти, повновластї, довжкі скріпкї, цєсї, інтабуляційні поданя і др., акє ввагалї
вєсакї справи судовї у старому краю.
Пїятїть прємо на сєю адресу: B. Jakubowski & Son 450 Fourth Ave., PITTSBURG, PA.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"
Одиною фляшкою Pain-Expeller-a можете прогнати демона болїни.
Се средство до втравяє не має рівногє собі. Нічо не дає так скорой полєкші і сталой помочи у сїх ревматичных недугах, невралгїї, вивхлєннїх і др. По всїх другостєрах по цїні: 25 і 50 цєнт.
F. A. RICHTER & Co. 215 Pearl St. New York.
Посїр на охоронну марку: „Котанїда“

Металєві ОБЦАСИ І ЗАПЯТНИ
Зроблені зі стали.
Для майстерів, каменярів, фамерів і всіх, що роблять при тяжкій роботі.
Охоронюють від патентів від общєств. Зробляють ваші старі чоботи як нові. Легко примєрляють ся. Кождий маєє вам їх наложити. Купите їх у вашого продавцї чоботів. Оня сутї легкі відшкіря, але перетворюють чоботи на довго.
Пішїть по кимчику яка вам більше скаже.
United Shoe Machinery Co. BOSTON, MASS.
РУСИНИ І ВСТУНАЙТЕ В ЧЛЕНИ Р. Н. СОЮЗА. СОЮЗ ПЛАТИТЬ 1000 ДОЛ. ПОСМЕРТНОГО.

COPENHAGEN SNUFF

Обов'язуємось виміняти, если костюмер оплатить кошта пересилки (після скалі наших цін), сей пакет Copenhagen Snuff на иншу табаку нашого виробу в кождім часі перед упливом ограниченного на нм часу і з застереженем, що сей пакет не був ушкоджений, по висилці його з нашої фабрики. — Лишень повні пакети прийемо до виміни; ми мусимо бути повідомлені і мусимо дати уповажненне на зворот товару перед його виміною до нас. — Copenhagen Snuff є зроблена з найліпшого, старого, ядерного і запашного листя тютюнового, до которого додані суть лиш такі домішки, котрі суть складовими частями натурального листя тютюну і з найлучше запаших соків. Препарация табаки задержує в ній всі добрі части а усуває гіркість і квас з тютюнового листя.

COPENHAGEN SNUFF є найлучшою світовою табакою до носа і до жутя.

Повисша гваранція находить ся в кождій пачці Copenhagen Snuff.

Фабрикація табаки є умітною препаратією тютюну для ужитку людей. Препарация тютюну має такий самий вплив як варене на страву або ферментоване на вино. Copenhagen Snuff є головню уживана як тютюн до жутя. Позаяк вона є з дрібних зерен частого тютюну, тому є сильнішою, а уживані її є о много практичніше, бо вона держить ся довше. — Если нема такої табаки в скленах в Вашій околиці, то ми виплемо її по звичайній ціні, за попередню оплатою, до якої небусть місцевости Сполучених Держав і доставимо кождий бажаний татунек копенгагської 5-центової табаки

AMERICAN SNUFF COMPANY, Dept. S, 111 Fifth Avenue, New York, N. Y.

Новинки.

— В однім малярськм селі мали вибрати нічного сторожа (поліція). Було двох кандидатів; по завзялій боротьбі вибрано старшого віком. Противна партія хотіла доказати що він неспроможний поліція, і зараз першої ночі обікрали в селі де що далося. Скинули поліція з уряду, а „агітаторів“ і його противника посадили в холодну.

— Польські „Адаміти“. „Dziennik Cieszyński“ доносить, що на Мораві відкрито секту польських „Адамітів“, котрі сходять ся ночами нагі на молитву і забаву разом з жінками. Підприємство арештованя.

— На знищенє українства в Росії. Сими днями російські часописи оголосили циркуляр президента російських міністрів, Століпін, в яким наказує губернаторам добре стежити за діяльністю українських товариств, та разі чого небусть розв'язувати їх. Рівнож наказує Століпін не давати дозволу на отворюванє нових укр. товариств. (Про сю справу поговоримо обширніше в слід. числі).

— З глибокої Росії. Сибірські часописи оповідають про незвичайну подію, що стала ся в Байкальській області. В місточку Бедяйбо одна мати вийшла з дому за якоюсь орудкою, лишаючи в каті немовля в колиці та кількітні синка. Коли відходила, сказала до старої дитини: „Уважай на маленького, щоби не плакав“. — „А що я зроблю, як він стане плакати?“ — „То віддай йому язык“ — відповіла мати жартуючи і пішла. По якімсь часі вернула до дому і спитала: „А що, плакав маленький?“ — „Плакав“. — „А ти що зробив“. — „Я відрізав йому язык і він перестав зараз плакати“. Мати кинула ся до колиці і знайшла мертву немовля наслідком упливу крові. На покривалі лежали великі і відтятий язык. В шалє.

Книжки

які можна дістати вскладі книжок „Свободи“:

	цнт.
Навернений Грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	\$2
Образки і загадки	10
Оповідання	15
Про відступників від рос. православ'я	10
Про нутро землі	25
Підземні скарби	25
Покуса	10
Про кінець світа	15
Псалтир	\$1
Розмова Поляка з Русиним ..	10
Смерть	10
Стародавні казки та оповідання	15
Степові люде	15
Страж	20
Стріляй на смерть, робітничка драма	15
Товариска ворожка	15
Унія в Америці	20
Хто з чого живе	15
Які то є люди на землі, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди пукати	15
Через кордон	15
Руско-англійський тлумач ...	60
Польско-англійський тлумач ..	60
Молитвенники в красній оправі.	
Бог Надежда моя	\$2.50
Хліб душі	2.50
Друг Душі	1.50
Друг Душі (в звич. опр.)	75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Зборник	2.30

Також можна дістати:

Книжочки колекторські церковні	10
Книжочки Братські	10
Поминик померлих душ ..	10
Метрики хрещення	3
Метрики шлюбні	3
Метрики смерті	3

Пишіть на адресу:
Swoboda,
184 Hudson St., New York.

Ще 314 золот. годинок

буде рождено без нізкої оплати тим костюмерам зноворської EUROPEAN TOBACCO COMPANY, котрі схотять рівновсюдити тютюн сеї компанії між своїми приятелями так в Злучених Державах як і в Канаді.

Свого часу було оголошенє, признаючи 1000 годинок до рожді. На се зголосилось 686 осіб

Длилось тільки 314 годинок

Пришліть нам сейчас Ваше замовленє на \$6.00 вартости тютюну, а ми пішлемо Вам великого рода тютюну, котрі ми продаємо, як Австрійський, Боснійський, Герцеговинський, Російський, Угорський і Турецький так до факти як і на цигарети. Се буде найлучший рід тютюну, який ми маємо і в загальній вартости \$6.00. В тм самим пакунку враа в тютюном пішлемо Вам восьми даром нашу прекрасну золоту годинку, за котру в складі почислили би Вам \$15.00. Ся годинка не буде Ваше коштувати ані цента, однак надіємось, що за сию нашу добродійність Ви поручите Вашим приятелям наш знамениті тютюни і що на будуче буде жадати нашого тютюну у складарях в Ваших місцевостях, тоді, если пішлете, що ми є Вами добре обійнялись і що єсте вдоволєні з нашим тютюном. Надіємось також, що Ви подасте курця а по між Ваших приятелів нашу докладну адресу, щоби вони на будуче знали, де можуть дістати їх улюблений рід тютюну, який самий, до якого звикли ще в краю. Ви можете дуже легко продати наш тютюн між Вашими приятелями, позаяк много іа наших костюмерів, котрим ми післили годинки в послідніх тижнях, пи салі нам, що вони розпродали тютюн вартости \$6.00 таки того самого дня по одержанню його від нас, висказуючи притім своє вдоволєнє і дякуючи нам за годинку і за чесне обходженє ся з ними.

Пам'ятайте, що остало лишень 314 годинок.

Перших 314 осіб, котрі припилють нам замовленє, дістануть ті годинки, одна для кожного костюмера.

Пишіть сейчас, щоби Вам вислати \$6.00 вартости найліпшого нашого тютюну і наш золотий годинник.

Пришліть нам наперед 50 цнт. почтовими марками, решту 5.50 дол. заплатите С. О. D. в Вашім експресовім офісі, коли тютюн і годинка там придуть. Майте також право оглянути пакунок перед оплатенєм.

Пам'ятайте на те, що се оголошенє є важко на час, доки ми не рождимо сих 314 годинок, тому присилайте Ваші замовленя сейчас, если хочете дістати сю нагороду. Наконєб Ваше замовленє прийшло за пізно, по рожді годинок, то ми звернемо Вам всегда гроші, які Ви післили, так, що не втратите ані цента. Если пришлете нам належитість \$6.00 відразу в гори через почтовий моні-ордер або в режістрованім листі, то дамо Вам ще додаткову нагороду: золотий лапчук. Наша фірма є в вапоруюк і одною з найбільших в Злуч. Державах і Ви можете без обави прислати нам цілу належитість з гори, тим більше, що ми годимось звернути в цілости гроші кождому незадоволеному костюмеру.

АДРЕСА:
EUROPEAN TOBACCO CO.
Dept. 52
33 Leonard St., New York.

Одинковий руский адвокат і нотар
в цілу Америку
Доктор прав
ЮЛІАН ЧУПКА
Консулярний комисар.
Полагоджує всі справи в Галіччій Процеса спадковий і ґрунтовий. Відбери гроші від дозвизників. Справи військові. Споряджує контракти. Повномочія і всі інші документи. Переводжує і татулю лиців і всі написи цінотечні. 2-3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.
Адрес почтовий: JULIAN CZUPKA, LL. D. P. O. Box 372, WILKES-BARRE, PA.

Папері листові
Продає друкарня „Свободи“
184 Hudson St., New York.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ“

під покровом с.в. Арх. Михайла.
„RYZNYCIA“, 114 Chestnut Street, SHENANDOAH, PA.

Має склад і виріб річей церковних як:

Фелони чорні від	\$30—\$5.00
Ризи світлі від	\$35, 40, 55, 60, 80 і вище
Стихари від	\$6.00
Ручники, илитони, хоругви з образами від ..	\$30.00 і в.
Чаші від	\$20, 35, 40, 50 і вище
Ліхтари, Службеники, Евангелія від	\$20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.

Цвіти на престол і до свічок по ріжній ціні.
Приймає ся замовленя на нові річі і до направи старі риз.

Світло церковне:
СВІЧКИ ВОСНОВІ (декоровані) з образами по 26 цнт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.
Свчички воскові ручно декоровані 50 цнт. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.
Тройні ручно декор. 5, 6, 7, 9, 50 д. { Углі до кадилиць .. 28 цнт.
Пачка (120) павалочів .. 24 цнт. { Олива гальон .. 1.10 дол.
Свчички воскові до наставлявання 3 на фунт 22 цт.
„ 4 на ф. і 6 на фунт .. 22 „
Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт .. 22 „
Свчички стеаринові .. 16 „
„ 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.
Свчички на престол (extra) 37 цт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цнт.
Надило 50 і 55 цнт. за фунт.

АРТИСТ РІЗБАР
Евгеній Василенко
виконує усі роботи
входячі в обсяг церковної
штуні, як:

ІКОНОСТАСИ	✱
ВІВТАРИ	✱
ПРЕСТОЛИ	✱
БАЛЬДАХИНИ і т. д.	✱

Золотить і малює ікони.
Усі роботи виконує добросовісно.
EUGENY VASYLENKO
337 W. Center St., Shenandoah, Pa.

Одинона вірцево уряджена
ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“
затрудняє добре вишколений друкарський персонал, посідає найновіші машини, ян томе ріжнородні гарні черенки і принарои.
Виконує
всі друкарські роботи
точно, гарно і по низьких цінах.
Внов. Родимці, як теже Відділи і члени Р. Н. Союзу повинні в всяких друкарських роботах удавати ся лиш до своєї друкарні „Свободи.“ — Адрес:
184 Hudson Street, New York, N. Y.

Оден з найбільших броварів в Америці.

Варить пиво на краєвий спосіб. без всяких примішок.

Хто лиш раз повоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.

Голова від него ніколи не болить, бо єсть здорове і поживне.

Не треба его зрештою хвалити, бо добре само за себе говорить.

E. ROBINSON'S SONS,
Lager Beer Brewery,
435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.
Telephone calls:
General Office 2333, Night Call 4854.

„ДУШПАСТИР“

се прекрасна, широко-руська церковно-народна газета.

Виходить в Філадельфії кождого місяця, подає гарні науки духовні і відомости зі світа. В „Душпастир-и“ друкують ся важні для всіх оголошеня гр. кат. канцелярії Єпископської. Не брак там і жартів веселих та сьмішних, і красних образків. „Душпастир“ всім подобає ся — всі его хвалять.

Коштує на цілий рік так тут в Америці як і до старого краю всего лиш \$1.20.

Читайте, що пишуть за „Душпастир“:

Савога, Sask., Canada, Март 29, 1909.

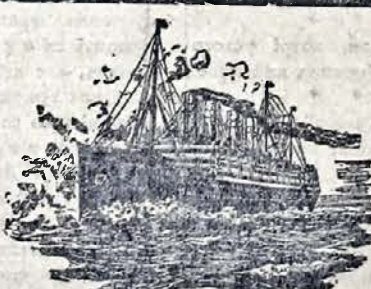
Всечасна Редакція Душпастир! — Признаю Вам щире право, що ніхто часопис так не доводила мене, як ся наша, дорожа часопис „Душпастир“... Ся часопис то єсть так, якби є дуже сильну пошу, легкий, манний дитині. Навіть засяє благодать Божа над сям початком так гарного і святого діла! — З поважанєм Олександр Хобин.

Подібні похвальні листи приходять до Редакції „Душпастир“, майже що дня. Тож замовляйте „Душпастир“ чим-ськоште для себе і для Ваших своїхів і знайомих тутка і в краю.

„Душпастир“ повинен бути в кождій руській хаті.

Гроші на „Душпастир“ треба посилати (найліпше почтовим моней-ордером) на імя:
Rev. J. Boyarchuk, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Руска
Агенція
Кора-
бельна
і Пере-
силка
Грошей

з кав-
пією
15.000
доларів
і від ко-
в-
своїм
Кю Йорк

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує одіуючі справи:
Пересилає гроші до всіх країв по цінах можливо наймен-
ших і як найкорше.
Продає Шиферти на ріжні ліній корабельні до старого
краю і в краю до Америки по найташших цінах.
Виробляє повновласти, контракти купна і продажі ос-
осмотрені підписом консуля; перепроваджує всі інші
справи зі судами і старокравними властями.
Полагоджує справи військові, як убільненє від асигну-
ку, військовій контролі, увільненє від вирав і т. п.
Міння гроші — старокравні на американські і американські
на краєві після бжучого курсу.

Адреса:
Ruthenian Exchange
184 Hudson Str., New York, N. Y.